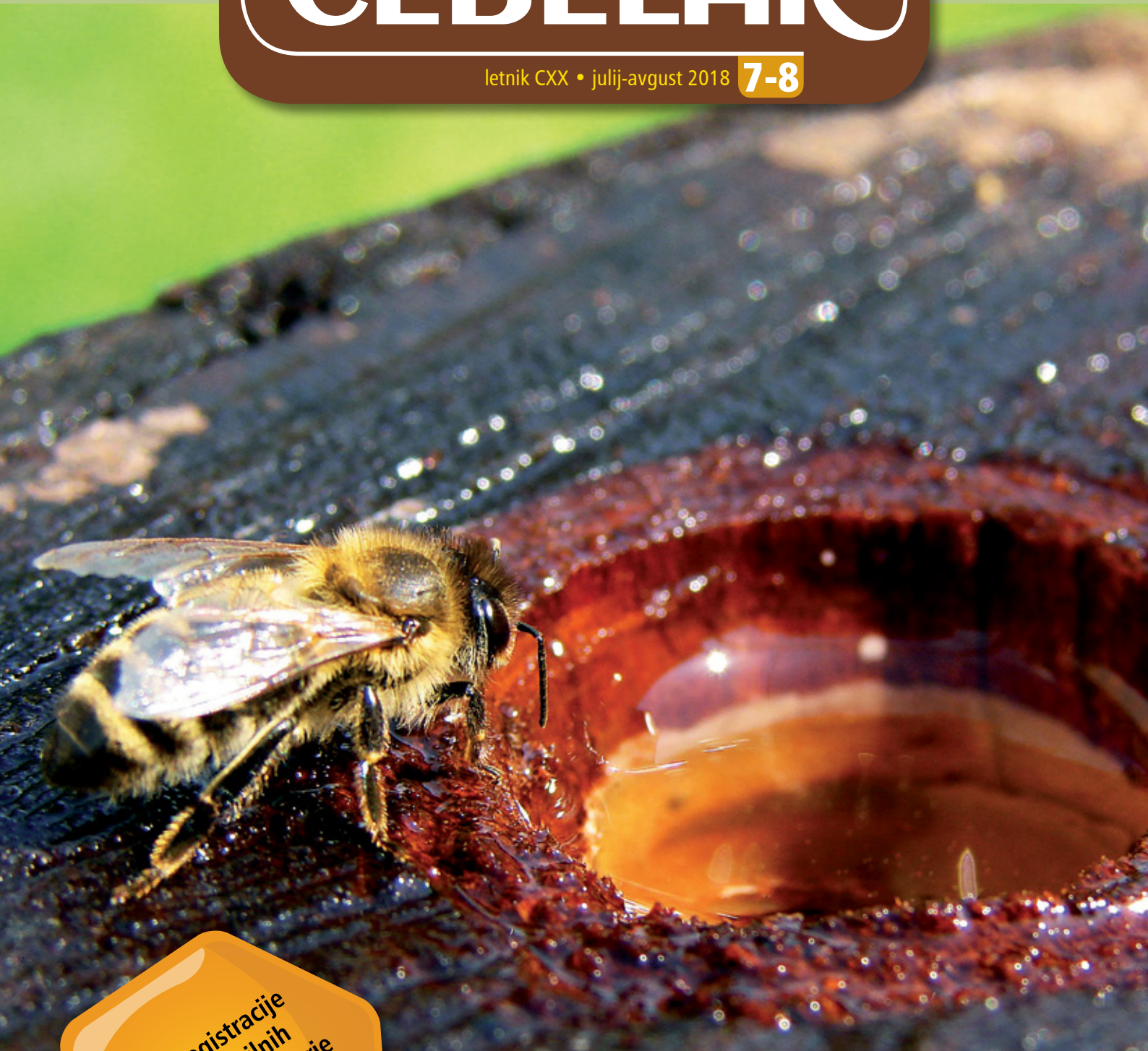

Slovenski ČEBELAR

letnik CXX • julij-avgust 2018

7-8

Možnost registracije
novih dopolnilnih
dejavnosti za čebelarje

- Nagrada državljan Evrope
Čebelarski zvezi Slovenije
- S hmeljem nad varoje
- Z apitehničnimi ukrepi nad varoje

POSKRBITI ZA SVEŽO POTRDIŠTEV KAKOVOSTI NA OCENJEVANJU MEDU Z MEDNARODNO UDELEŽBO AGRA!**Ne zamudite datumov medenja AGRA 2018:**

- **27. julij** - rok za prijavo vzorcev na ocenjevanje
- **do 30. julija, vsak delovni dan med 7.00 in 16.30** - rok za dostavo vzorcev na naslov Pomurskega sejma, Cesta na stadion 2, 9250 Gornja Radgona
- **7. avgust** - Ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo
- **25. - 30. avgust** - promocija ocenjenih izdelkov na 56. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA
- **26. avgust** - Dan čebelarjev, slavnostna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj

Za vse dodatne informacije vam je z veseljem na voljo: Boris Nicolas Erjavec, tel. 02/ 5642 115, boris.erjavec@pomurski-sejem.si

AGRA, SEJEM NOVE GENERACIJE ZA VSE GENERACIJE ČEBELARJEV, V GORNJI RADGONI OD 25. DO 30. AVGUSTA!

Tradicionalni sejem AGRA se bo tudi letos s številnimi mednarodnimi predstavitevami in novostmi potrdil kot najpomembnejši kmetijsko-živilski sejem Srednji Evropi. Država partnerica bo Makedonija, ki bo predstavila kulinarično, vinsko in turistično ponudbo. Posebna pozornost bo posvečena mladim v agroživilstvu, digitalizaciji, hrani iz naše bližine ter seveda novemu, svetovnemu in slovenskemu dnevu čebel, ki je plod uspešne pobude Čebelarstva Slovenije. Na več kot 71.000 kvadratnih metrih površin bo več kot 1800 razstavljalcev iz preko 30 držav predstavilo novosti v kmetijski tehniki in živilskopredelovalni industriji.

S sejmom AGRA se bo letos prvič odprl Čebelji hram, ki je zrasel v počastitev svetovnega Dneva čebel. V njem bodo razstavljeni nagradni izdelki iz Ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo. Predstavljena bo Medena kraljica, prikazan slovenski čebelnjak in številni tradicionalni pripomočki, ob katerih bodo lahko bodo obiskovalci поблиže spoznali pomen čebel in čebelarstva.

Organizirana bo državna razstava čebelarstva. Dogajanje na čebelarški dan, v nedeljo, 26. avgusta, bo pospremlilo tehtno strokovno dogajanje, podeljena bodo priznanja najboljšim in okronana bo 4. Medena kraljica.

Vzorčni nasadi rastlinske proizvodnje bodo v bujnem razcvetu poudarjali pomen čebelarstva. Polygon Zeleni dragulji narave bo spodbujal sejanje in sajenje medovitih rastlin. Organizirane bodo zanimive delavnice in vodeni ogledi na osrednjem sejmskem vrtu, na permakulturnem in demonstracijskem vrtu ter v trajnih nasadih hmelja, slovenskega trsnega izbora, starih sort jablan in v gozdno parkovnem nasadu.

V okviru razstave avtohtonih pasem živali bo predstavljena tudi kranjska čebela. Atraktivne bodo predstavitve govedi, konj, prašičev in drobnice v hlevih in na maneži. Tam bo na sejmski torek potekalo tudi preskakovanje ovir s konji.

V pokušnjo in nakup najboljših regionalnih izdelkov, dobrot, vin in medu bodo vabili Agrina tržnica, tržnica mladih kmetov, Agrina Kuhinja in Vinski hram.

Sejmski gostinski lokali bodo postregli z lokalnimi kulinaričnimi presežki. K preživetju lepega dne na sejmu in v Pomurju pa razen pestrega čebelarkega dogajanja vabijo tudi številna druga družabna srečanja, tekmovanja sekačev, v vlečenju vrvi, v plesanju polke in maskot ter cvet drugih zanimivosti.

Sejem AGRA lahko obiščete tudi organizirano, po zelo ugodnih paketnih cenah. Za prevoz, vodenje, vstopnico, toplo hrano in degustacije bo tako iz Maribora potrebno odšteti le 28 evrov, iz Celja 31, Ljubljane 33, Kranja in novega mesta 34 ter Nove Gorice ali Kopra 40 evrov. Informacije in rezervacije: izleti@slo-tours.si ali 080 1460.

DRŽAVNA RAZSTAVA ČEBELARSTVA

Čebelarstva Slovenije, Zveza čebelarških društev Pomurja in Javna svetovalna služba v čebelarstvu pripravljajo državno čebelarstvo razstavo s prikazi in prodajo medu in izdelkov iz medu, literature, panjev in opreme za čebelarje ter degustacije medenega peciva in medu. Posebna pozornost bo namenjena predstavitvi shem kakovosti medu: Slovenskemu medu z zaščiteno geografsko označbo, Kočevskemu gozdnemu medu in Kraškemu medu z zaščiteno označbo porekla. Med vključen v sheme kakovosti in čebelje pridelke bo moč tudi kupiti.

STROKOVNO ČEBELARSKO DOGAJANJE V NEDELJO, 26. 8. 2018

10.00 - 11.00 / dvorana 1

- Svečana razglasitev rezultatov in podelitev priznanj ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo
- Kronanje 4. Medene kraljice

11.00 - 12.30 / dvorana 2

Strokovna razprava: Prezem kmetije in možnosti vstopa v podukrep 6.1 na podlagi števila čebeljih družin v organizaciji ČZS, Javne svetovalne službe v čebelarstvu v sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vljudno vabljeni!

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Skrbno ravnanje s čebelami skozi njihovo govorico bi pomenilo – pustite nam živeti, da boste obvarovali naravne vire v sklopu trajnostnega kmetovanja. Navedeno je podkrepljeno tudi preko višanja pomoči evropskih sredstev, namenjenih čebelarstvu v prihodnjem obdobju. S tem se zavezanost čebelarja do čebeljih družin in potrošnikov še zvišuje in uvršča v vrh pridelovalnega procesa. Čebelarjevo ravnanje tako s čebelami kot z naravo je privilegij, ki je poleg splošne prepoznavnosti postal velika obveznost. Ob številnih priznanjih čebelarskim organizacijam javnost pričakuje od čebelarjev izjemno odgovorno ravnanje s čebelami kot proizvodnimi živalmi in tudi kot pristočasno dejavnostjo.

Letos so se celo na območjih z milejšim podnebjem čebelje družine v polnosti razvile šele proti koncu aprila. Obilna paša do sredine maja je nekatere čebelarje premamila v temeljito iztočenje mednih zalog, ne oziraje se na junijsko pomanjkanje pašnih virov. S tem so njihove družine že spomladi dobile signal za varčevanje, kar pomeni skromnejši obseg zalege. Empirična spoznanja v čebelarski praksi so običajno najdražja, vendar najprepričljivejša, če jih posameznik dojame. Kar najbolje mu lahko koristijo v vsej svoji razsežnosti skozi prihodnje sezone, če na njih ne pozabi. Pri izrazito skopuškem načinu oskrbe družin s hrano in prepuščanju teh morebitnemu naključnemu pojavu medenja, razvoj čebeljih družin ni v polnosti izražen. Preveč čebelarjev tega pojava žal ne prepozna! Neuspešna uporaba ekoloških zdravil za zatiranje varoj brez ugotavljanja stopnje napadenosti in nepravčasna oskrba s kakovostno hrano praviloma vodita do slabšega učinka zdravljenja in šibkih družin. Zakoreninjeni način t. i. »tradicionalnega čebelarjenja« je treba prilagajati spremembam, ki se dogajajo v naravi, pri čebelah in v družbi. Za trajnostni način čebelarjenja so nujne številne merljive in verodostojne informacije, ki jih čebelar lahko izkoristi le ob dobri ozaveščenosti.

Čebeljim družinam trenutno največjo škodo povzročajo varoje. Populacijo varoj je mogoče hitreje in učinkoviteje zniževati z uporabo ustreznih apitehničnih ukrepov v sleherni čebelji družini na stojišču. Izvedba teh postopkov je natančno opisana tudi v aktualni številki glasila. Uspeh je močno pogojen z za-

četkom izvedbe ukrepanja – najkasneje do prvih dni julija ob doslednem upoštevanju tehnoloških navodil in optimalni oskrbi družin s hrano.

Popolna odstranitev zalege ob uporabi lovilnega sata, prekinitev zaleganja s pripiranjem matice in omejevanje zaleganja matice s pomočjo izolatorske kletke so koreniti ukrepi, s katerimi je mogoče omejiti razmnoževanje varoj v najboljčutljivejšem delu čebelarske sezone. Ob kratkotrajni uporabi učinkovitega zdravila se konec julija populacija varoj vrne na začetni položaj, kot ga je imela po uspešnem zimskem zatiranju. Opisani postopki so primerni tudi za slovenski tradicionalni panj v čebelarstvih, kjer ne obvladajo uporabe dolgotrajno delujočih zdravil ob prisotnosti zalege. Dodatna spodbuda ob dosledni izvedbi enega od ukrepov so lahko tudi določene spotoma opravljene naloge, ki so bile v preteklosti posebej načrtovane.

Ob vsej poplavi informacij in navodil je skrajni čas, da si vsak čebelar izdelava načrt apitehničnih ukrepov in zdravljenja, ki ga izkustveno ob vestnem beleženju napadenosti z varojami vsako leto izboljšuje. Stalno prisotna zadostna količina kakovostne hrane, ugodni mikroklimatski pogoji v panju in odgovorna strokovna izvedba poletnega zatiranja varoj so pogoji za dolgoživost zimske populacije čebel. Pri tem pa ne gre zanemariti lokacije čebelnjaka in dobre komunikacije s sosednjimi čebelarji, še posebno na področjih z veliko gostoto čebelnjakov.

Cenjene čebelarke, spoštovani čebelarji, z izmenjavo izkušenj in znanj, s preudarnim razmislekom in kritično oceno o njihovem pomenu bomo lažje delali v dobrobit uspešnega preživetja čebeljih družin in neoporečnih proizvodov. Naj medi!

Mag. Mira Jenko Rogelj, veterinarica Nacionalnega veterinarskega inštituta, Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani

KAZALO

UVODNIK

Mag. Mira Jenko Rogelj 209

ZDRAVJE ČEBEL

Martin Gabel, dr. Aleksandar Uzunov in dr. Ralph Büchler: Stalno obvladovanje varoj z apitehničnimi ukrepi 211
Dr. Peter Kozmus: Raziskava o učinkovitosti hmeljnih pripravkov za ekološko zatiranje varoj 215

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Dr. Stefan Berg: S pomočjo drona v lov na trote 216
Dr. Andrej Gogala: Zlata dolgoroška (*Eucera chrysopyga*) 218
Matej Levstek: Čebelarjeva delovna postaja 219
Rok Janez Šteblaj in Marko Borko: Novice iz sveta 221
Janez Gregori: Kako nam služi Čebelarski terminološki slovar 222

DELO ČEBELARJA

Dr. Stanislav Kapun: Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu 223

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV

OBVESTILA ČZS 229

OGLASI 234

V SPOMIN 240

INDEX

EDITORIAL

Mira Jenko Rogelj, MSc 209

BEE'S' HEALTH

Martin Gabel, Aleksandar Uzunov, DSc, and Ralph Büchler, DSc: Continuous varroa control with the use of apitechnical measures 211
Peter Kozmus, DSc: Research on the effectiveness of hop formulas for organic varroa control 215

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Stefan Berg, DSc: Hunting drones with the help of a drone 216
Andrej Gogala, DSc: Golden longhorn (*Eucera chrysopyga*) 218
Matej Levstek: Beekeeper's work station 219
Rok Janez Šteblaj and Marko Borko: World news 221
Janez Gregori: How does the Beekeeping terminological dictionary serve us 222

BEEKEEPER'S WORK

Stanislav Kapun, DSc: Beekeeper's tasks in July and August 223

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 229

ADS 234

IN MEMORIAM 240

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKÉ ZVEZE SLOVENIJE:

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si
Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://echebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/
Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:
Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si
Svetovalci specialisti za ekonomiko
Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si
Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si
Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane
Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si
Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si
Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si
Uredništvo: Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Glasiloslovenskičebelarje ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.
Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor

Marko Borko, Brane Borštnik, Stanislav Drev, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Borut Preinfalk

Urednik

Marko Borko

Uredništvo

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Lektorica

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu. Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice

Cela stran: 870 € (zunanja stran ovitka), 680 € (notranjost, živi rob), 495 € (notranjost), pol strani: 435 € (zunanja stran ovitka), 345 € (notranjost, živi rob), 250 € (notranjost), tretjina strani:

165 €, četrtnina strani: 120 €, petina strani: 85 €, desetina strani: 35 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 50 €, tretjina, četrtnina, petina, desetina 40 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2 €, 11 ali več popravkov 5 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglaš po 0,25 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Cene so brez DDV.

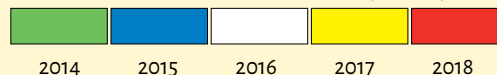
Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7850, Tiskano: 26. 6. 2018.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: V vročini tudi čebele potrebujejo vodo. Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarske fotografije Čebelarske zveze Slovenije 2018.

Foto: Katarina Kramer, Slovenija

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

2014 2015 2016 2017 2018

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Matej Mandelj, tajnik: 041/337 854, matej.mandelj@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarska knjižnica Janeza Golčnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, čebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

- Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-zobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
- Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.
- Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Stalno obvladovanje varoj z apitehničnimi ukrepi

Martin Gabel, dr. Aleksandar Uzunov in dr. Ralph Büchler
(prevod, priredba in lektoriranje Vladimir Fajdiga)

Deželni urad za kmetijstvo Hessen, Čebelarški inštitut Kirchhain, Nemčija

Trenutno najbolj škodljiv parazit zahodne medonosne čebele v svetovnem merilu so danes zagotovo varoje, ki čebelarjem pri oskrbi njihovih družin delajo nemalo preglavic. Da bi zmanjšali škodo in zagotovili preživetje družin, so čebelarji in čebelarska stroka razvili različne metode in sredstva za zatiranje varoj. Večina le-teh ima mnogo zelo negativnih stranskih učinkov, na primer odpornost na določene učinkovine, ki so jo varoje že razvile, zaradi česar je zdravljenje varoze vedno manj učinkovito. Ob tem velja omeniti tudi ostanke zdravil v vosku in medu, ki ogrožajo njihovo kakovost. Torej takšni načini zdravljenja na dolgi rok ne zagotavljajo učinkovitega zatiranja varoj.

Človek bi se moral veliko zgledovati po prosto živčih družinah zahodnih medonosnih čebel v naravi in z opazovanji njihovega preživetja in biologije priti do učinkovitih metod za zniževanje števila varoj. Prav te populacije dokazujejo, da je sobivanje čebel z varojami načeloma mogoče. Te družine bi lahko služile kot kazalec v ustrezno smer pri stalnem nadzoru nad varojami. Pomemben gradnik v strategiji preživetja teh družin je rojenje ter temu sledeče poletno obdobje brez pokrite zalege. S prekinitvijo zaleganja je razvoj varoj v veliki meri močno oviran ter se posledično obremenjenost z varojami zmanjša in časovno prerazporedi.

Ker rojenje najpogosteje pomeni skromnejše točenje in včasih tudi izgubo roja, ki odleti neznan kam, je v modernem čebelarstvu nezaželeno ter se rojivost s selekcijo

močno reducira. Kljub temu pa lahko sicer naravni princip obdobja brez zalege po rojenju poleti vključimo tudi pri sodobnem ekonomsko usmerjenem čebelarjenju z ustreznim apitehničnim ukrepom. Po zgledu roja iz družine odstranimo z varojami močno obremenjeno satje s pokrito zalego ali pa prekinemo zaleganje matice s pripiranjem, tako da je družina poleti določen čas brez zalege. Mnogi apitehnični ukrepi so v čebelarški praksi že dokaj uveljavljeni in učinkoviti. Tako je mogoče z delanjem narejencev ter omeencev (umetnih rojev) oz. izrezovanjem trotovine znatno zmanjšati obremenjenost družin z varojami.

Ponuja se nam torej priložnost, da z uporabo omenjenih apitehničnih ukrepov v času poletnega zdravljenja ohranimo družine dolgoročno minimalno obremenjene z varojami in je uporaba zdravil potrebna le izjemoma. Pri določenih apitehničnih metodah se uporabi zdravil lahko povsem izognemo, pri drugih pa z uporabo omenjenih ukrepov bistveno povečamo njihov zanesljiv učinek, kot na primer pri uporabi organskih kislin, kjer ukrep ločevanja čebel od z varojami obremenjene zalege oz. prekinitve zaleganja bistveno povečata njihovo učinkovitost. Načeloma so se za poletno zdravljenje varoze dobro izkazale tri metode, trije apitehnični ukrepi, ki jih lahko prilagodimo svojemu načinu čebelarjenja. Pri tem upoštevamo in izrabljamo sebi v prid dvostopenjski življenjski krog varoj, in sicer foretično fazo, to je čas, ko se varoje nahajajo na odraslih čebelah, oz. reproduktivno fazo – čas, ko se varoje nahajajo in razmnožujejo v celicah pokrite zalege. Najprimernejši trenutek poleti je torej približno 2–3 tedne pred koncem paše, pri čemer pa je ves čas treba kontrolirati napadenost z varojami. Če apitehnični ukrep, za katerega smo se odločili, dopolnujemo z uporabo oksalne kisline, moramo pred tem med iztočiti.

Prekinitve zaleganja s pripiranjem matice

Ta metoda je primerna predvsem, ko želimo v kratkem času in z malo materialnimi stroški učinkovito zatirati varoje pri večjem številu družin. Vsekakor pa je uporabna tudi pri manjšem številu družin. Matica je v kletki priprta 25 dni, kar ji onemogoča zaleganje, v tem času pa se poleže tudi vsa preostala zalega. Kletka, v katero zapremo matico, ima odprtine enake odprtina

Pri rojenju se loči del z varojami le zmerno okuženih čebel od satja z zalego, v katerem ostane glavnina varoj. Obdobje brez zalege, ki rojenju sledi, pa je dodatna ovira pri razmnoževanju in porastu števila varoj v poznem poletju.

Kletko, v katero zapremo matico, namestimo na sredino praznega sata tako, da z ostrim nožem izrežemo primerno veliko odprtino.

Matica je zaprta v kletki, sat, na katerem je kletka z matico, vstavimo v sredino gnezda.

Po 25 dneh matico spustimo ter družino zdravimo z aplikacijo oksalne kisline z metodo pršenja ali kapljanja.

matične rešetke, kar omogoča prehajanje čebelam delavkam, ki matico negujejo, družina pa nima občutka brezmatičnosti. Po 25 dneh je družina povsem brez zalege, tedaj matico zopet izpustimo iz kletke. Ker se varoje v foretični fazi svojega življenjskega kroga nahajajo na čebelah, je podobno kot pozimi zdravljenje z oksalno kislino zelo učinkovito.

Odvzem vse zalege

Odvzem vse zalege je najbolj podoben pojavu naravnega rojenja; s tem postopkom ločimo namreč z varjo malo okužene čebele od z varjo močno obremenjene zalege. Čebele ometemo na satnice ali prazno izdelano satje, s tem odstranimo velik del pršic, ki se v reproduktivni fazi nahajajo v pokriti zalegi. Odvzeto satje z zalego pretopimo, lahko pa ga uporabimo tudi za narejanje rezervnih družinic (takšni narejenci bodo potrebovali zelo skrbno nego in dosledno zatiranje varoj, da bi uspešno prezimili!). Za zatiranje preostanka varoj, ki se nahajajo na odraslih čebelah, pa imamo na razpolago dve možnosti. Če se želimo docela odreči uporabi zdravil, bomo v družino, ki je sedaj na satnicah oz. praznem satju, vstavili sat z obilo mlade (nepokrite!) zalege. Ta sat bomo uporabili kot past – lovilni sat; vse varoje, ki se v tem trenutku – foretični fazi nahajajo na čebelah in stremijo k razmnoževanju, bodo tik pred pokrivanjem prisiljene prodreti v celice tega edinega sata z mlado zalego. Takoj ko čebele mlado zalego pokrijejo, sat z vsemi varojami v njem, odstranimo iz panja in ga pretopimo/zmrzemo. Učinkovita alternativa omenjenemu lovilnemu satu je, podobno kot v postopku pripiranja matic, zdravljenje družine z oksalno kislino takoj po odvzemu vse zalege.

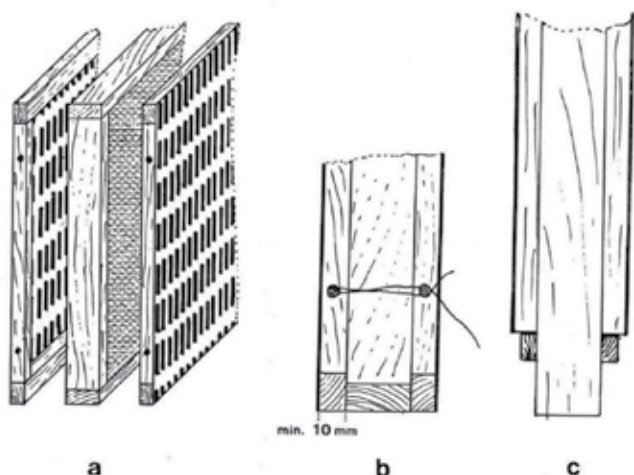

Satje z zalego in varojami v njej odstranimo iz družine ter ga nadomestimo z mladim satjem ali satnicami. Lovilni sat z obilo mlade nepokrite zalege vstavimo v sredino plodišča ter si ga ustrezno označimo, da bi ga hitreje prepoznali in obvezno odstranili iz družine, ko bo zalega pokrita.

Postopek omejevanja zaleganja z izolatorsko kletko

V tem postopku zatiramo varoje povsem brez zdravil, kar pomeni, da ta postopek lahko izvajamo tudi pred in med pašo oziroma točenjem. Ta postopek je še posebej uporaben na področjih z dobro obetajočo pozno poletno pašo, čeprav je obremenjenost družin z varojami že zelo močna. V tem

Foto: Čebelarski inštitut Kirchain

Načrt za izdelavo enostavnega enosatnega izolatorja: dva ustrezno velika okvirja z vdelano matično rešetko (a) natančno in čvrsto s pomočjo žebličkov in žice pritrdimo tesno ob sat (b), (na spodnji strani ju lahko povežemo s trakom kot hrbet knjige - op. prevajalca), tako da okvirja na obeh straneh tesno objameta sat. Okvirja z matično rešetko se morata natančno prilegati tudi med distančnike satnika na vertikalnih letvicah (c).

Foto: Viljem Kavčnik

Izolator za AŽ-sat, avtor konstrukcije Viljem Kavčnik

Foto: Čebelarski inštitut Kirchain

Če uporabimo izolatorsko kletko, kot je opisana zgoraj, je treba v sat, katerega vstavljamo, narediti s prstom luknjo, da matica lahko prehaja z ene strani sata na drugo. Ko matico vstavljamo v tak izolator, jo spustimo v že zaprti del izolatorja skozi omenjeno luknjo, s tem se izognemo morebitni poškodbi matice, ko zapiramo še drugo stran izolatorja. V izolator sodijo starejši, temnejši sati, ker jih matica pozno v sezoni raje zaleže.

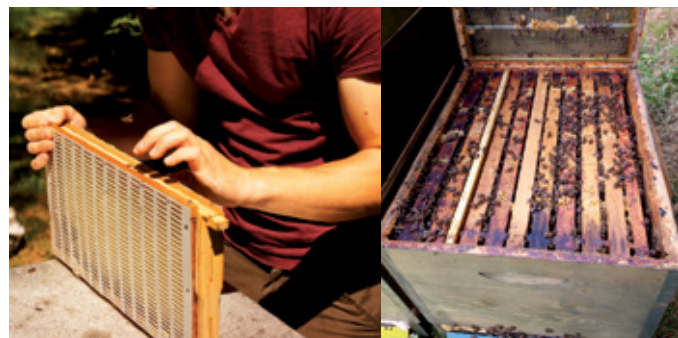

Foto: Čebelarski inštitut Kirchain

Omejevanje matice na en sat s pomočjo enosatne izolatorske kletke (levo); omejevanje matice na dva sata s pomočjo vertikalno stoječe matične mreže (desno). Pri DB-panjih je treba del žrela, za katerim sta izolirana sata, ki se nahaja po celotni dolžini brade, zatesniti, da bi matica pri žrelu ne prešla v neizolirani del panja in tam nadaljevala z neomejenim zaleganjem.

postopku uporabimo prednosti zgoraj opisanih metod, torej pripiranja (omejevanja zaleganja) matice in odvzema pokrite zalege; matico s pomočjo vertikalne uporabe matične rešetke ali eno- ali večsatne izolatorske kletke (izolatorjem) omejimo na zgolj enega ali nekaj satov. Tako imamo zaleganje pod nadzorom in lahko ciljno odvezemo sate s pokrito zalego. V panjskih sistemih z zgolj enim plodiščem (npr. Dadant) lahko uporabimo v ta namen matično rešetko vertikalno; le-ta pa se mora natančno prilegati stenama in dnu ter stropu panja. S pomočjo tako uporabljene matične rešetke lahko matico omejimo na enega ali več stranskih satov v plodišču, pri čemer delavke ne izgubijo stika z njo. V panjskih sistemih z dvema plodiščnima nakladama (npr. Langstroth) pa nujno potrebujemo eno- ali večsatno izolatorsko kletko (enako tudi v AŽ-panjih, kjer vertikalna uporaba matične rešetke zaradi prečnih kovinskih nosilcev satov ni mogoča op. prevajalca). Z žico ali kako drugače na sat obojestransko pričvrstimo okvir z matično rešetko; matica, ki jo vstavimo v tak izolator, se lahko giblje le po tem satu. Njeno zaleganje je sicer omejeno, ni pa prekinjeno, delavke pa jo skrbno negujejo.

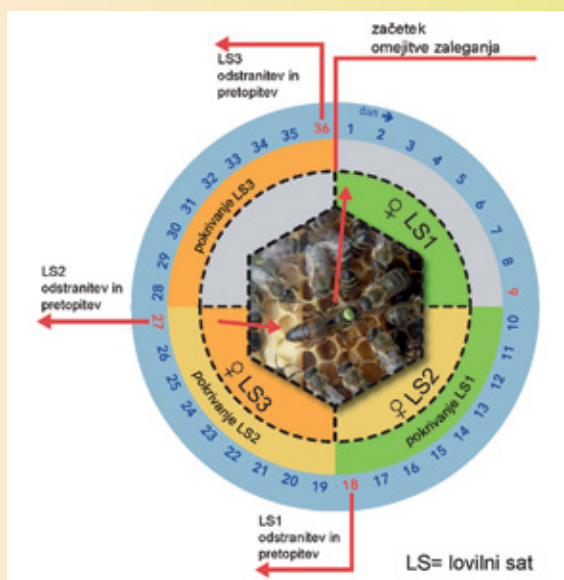
V času trajanja tega postopka (sedemindvajset dni) je matica zaporedoma zaprta na treh satih; sat iz izolatorja zamenjamo vsak deveti dan z novim praznim satom, vendar ostane v panju dotlej, dokler čebele zalege ne pokrijejo. Torej lahko matica ves čas zalega, sicer omejeno, preostala zalega pa se polega. Po približno treh tednih je poležena vsa zalega, ki jo je matica zalegla pred vstavitvijo v izolator, vse varoje se nahajajo na čebelah. V želji po razmnoževanju in ker ni na voljo nobene druge zalege, varoje prodrejo v sat, ki smo ga imeli v izolatorju, tik pred pokrivanjem zalege. Le-tega pa čebelar, ko je zalega pokrita, odstrani iz panja in uniči. Ker to stori trikrat v sedemindvajsetih dneh, z vsakim odvzemom sata s pokrito zalego postopoma odstrani tudi vedno večje število varoj v reproductivni fazi. Tak (lovilni) sat uničimo (stalimo).

Dodatne prednosti v praksi

Poleg učinkovitega zatiranja varoj v obdobju brez zalege lahko to obdobje s prednostjo izkoristimo tudi za različne

Potek postopka z izolatorjem v petih korakih

1. korak, 1. dan: vstavev prvega sata v izolator in pripiranje matice.
2. korak, 9. dan: menjava satov; vstavev drugega sata v izolator, namestitev prvega iz izolatorja ob izolator.
3. korak, 18. dan: odvzem prvega sata s pokrito zalego in njegovo uničenje, vstavljanje tretjega sata v izolator in drugega iz izolatorja ob izolator.
4. korak, 27. dan: odvzem drugega sata s pokrito zalego in njegovo uničenje ter izpust matice in odstranitev izolatorja.
5. korak, 36. dan: odvzem tretjega sata s pokrito zalego in njegovo uničenje.

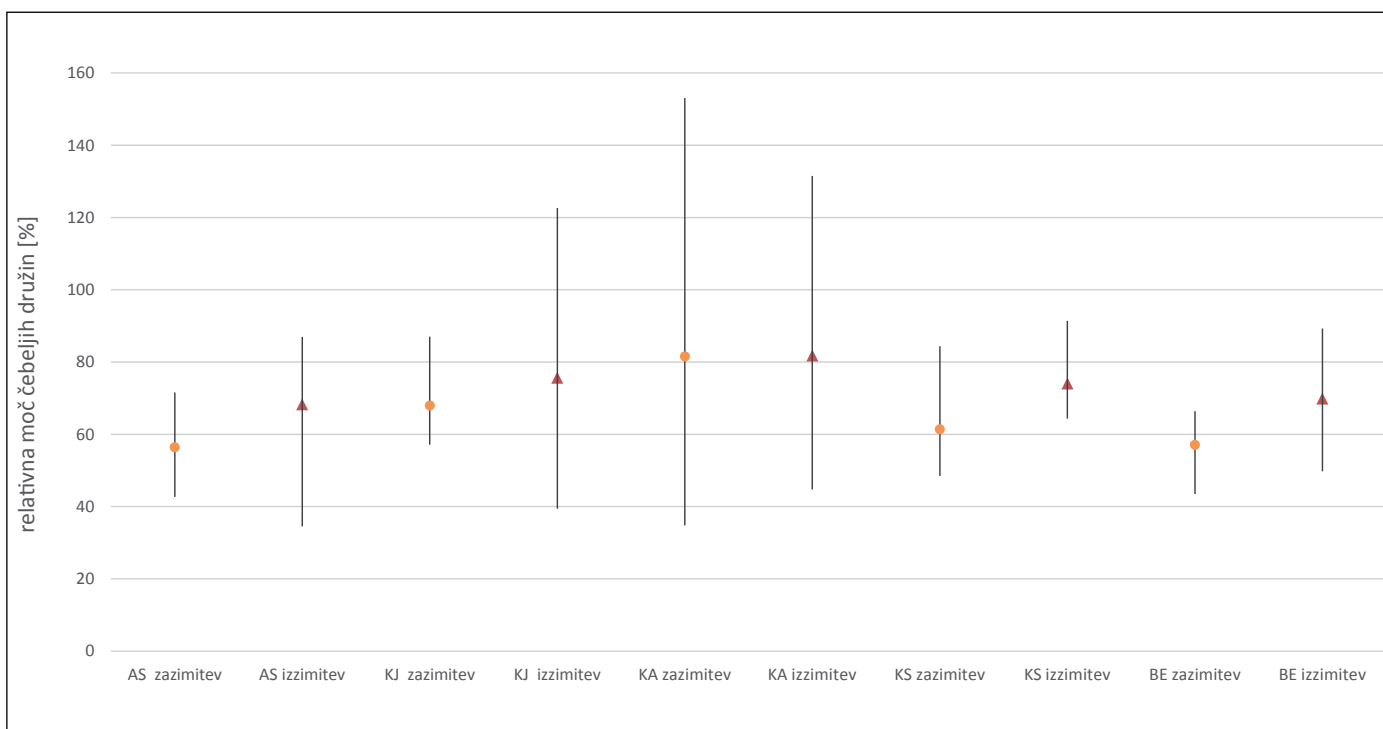

druge posege v panj, tako lahko pred izpustom matice vse staro satje zamenjamo s satnicami in v brezpašnem obdobju seveda izdatno krmimo; to je lahko tudi pravi trenutek za menjavo matice, ker je družina, podobno kot pri umetnem roju, povsem brez zalege in je sprejem nove matice, ki jo dodamo v maticnici s sladkornim testom, seveda ob odstranitvi stare, stoodstoten. Torej ubijemo lahko več muh na en mah.

Kaj pravijo raziskave in izkušnje znanosti?

Na čebelarskem inštitutu Kirchhain uporabljamo in preverjamo ter razvijamo omenjene postopke že več časa tudi v praksi. Proučevali in primerjali smo na primer tudi uporabo in učinkovitost oksalne kisline pri različnih načinih aplikacije. Poleg poskusnih družin zatiramo varoje tudi v vzrejnih (gospodarskih) družinah s pomočjo apitehničnih ukrepov. Znatnejših izgub matic ali pa negativnih učinkov na razvoj čebeljih družin v zadnjih letih nismo zaznali. V primerjavi z običajnim zdravljenjem z mravljično kislino se družine v omenjenem poskusu razvijajo celo bolje (slika/graf). Dosegli smo zadostno učinkovitost omenjenih postopkov, da bi družine v prihodnje lahko na dolgi rok preživele brez večjih izgub tudi zgolj s temi ukrepi in takšnim načinom čebelarjenja.

Grafspodaj: Razvoj čebeljih družin v poskusu Čebelarskega inštituta Kirchhain ob uporabi različnih apitehničnih ukrepov za zatiranje varoj. Navedene so srednje vrednosti zazimovnega uspeha (krogi) kot delež števila čebel pred zazimovitvijo glede na število čebel pred začetkom zdravljenja ter izzimovni uspeh (trikotniki) kot delež števila čebel po izzimovitvi v naslednjem letu glede na število čebel pred zazimovitvijo jeseni. Začetek in konec črtice označujeta vsakokratne minimalne in maksimalne vrednosti skupin. Skupine: AS – hlapenje 60 % mravljične kisline s hlapilnikom Nassenheider Professional, julija; skupine: KJ, KA, KS – prekinitev zaleganja julija in avgusta oziroma septembra, ki mu je sledilo zdravljenje z oksalno kislino; skupina BE – popoln odvzem zalege ter lovilni sat, v juliju.

Raziskava o učinkovitosti hmeljnih pripravkov za ekološko zatiranje varoj

dr. Peter Kozmus

Vodja PRO

peter.kozmus@czs.si

ČZS od septembra 2016 sodeluje v raziskovalnem projektu ciljnega raziskovanja *Uporaba hmeljnih pripravkov za ekološko zatiranje varoj* (*Varroa destructor*), ki ga financirata MKGP ter Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS. Projekt se bo zaključil v prihodnjem letu. Nosilec projekta je Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, kot partnerji, poleg ČZS, sodelujejo še: Kmetijski inštitut Slovenije, Veterinarska fakulteta in Fakulteta za farmacijo. Do sedaj so bile v projektu opravljene določene naloge, ki so bile terminsko in programsko opredeljene v programu, in s tem v zvezi smo pridobili določene rezultate.

Pregled pripravkov za zatiranje varoj

V okviru projekta smo v prvem obdobju izvajanja projekta pregledali na tržišču dostopne pripravke za zatiranje varoj in popisali različne načine aplikacij. Zbrani so bili tudi podatki o učinkovitosti pripravkov, mehanizmih njihovega delovanja ter njihovih možnih problematičnih vidikih. Rezultati bodo primerljivo obdelani in objavljeni v posebnem, preglednem članku.

Laboratorijski preizkus hmeljevih pripravkov

V preteklem obdobju so bila izvedena tudi praktična preizkušanja pripravkov na osnovi hmelja v različnih časovnih okvirjih in na različno napadenih čebeljih družinah v laboratorijskih pogojih. Rezultati so pokazali, da je smrtnost varoj tudi pri nizkih koncentracijah (1 % HBA) 70–80-% v delovanju med 5 in 72 ur. Ugotovljeno pa je bilo tudi, da je pri nizkih koncentracijah smrtnost čebel relativno visoka, 10–20-%.

V projektu sodelujejo: Andreja Kandolf Borovšak, Iztok Košir, Miha Ocvirk, Maja Ivana Smodiš Škerl, Janez Prešern, Vlasta Jenčič, Metka Pislak Ocepek in Stanko Srčič.

Vpliv pripravka na vedenje čebel

Ugotavljali smo tudi, ali hmeljeve beta kisline (HBA) povzročajo spremembo vedenja čebel v panju, odnosno, če spodbujajo čistilno vedenje. Poskus se je izvajal na čebeljih družinah v opazovalnem panju s štirimi sati. Rezultati poskusa so izkazali, da vstavev HBA spodbuja čistilno vedenje, saj se je na dan vstavitve HBA število čistilnega vedenja v panjih podvojilo, v prihodnjih dnevih pa je strmo upadlo. Tudi odpad varoj je bil v dnevih, ko je bilo povečano čistilno obnašanje, večje kot v kontrolni družini.

Preverjanje učinkovitosti hmeljevega pripravka za zatiranje varoj

Učinkovitost hmeljevega pripravka za zatiranje varoj je bila testirana tudi v gospodarskih čebeljih družinah. V test je bilo vključenih 30 čebeljih družin. Uporabljena koncentracija preparata je bila 16-%. Po preverjanju odpada varoj pred vstavitvijo pripravka, med in po tem ni bilo ugotovljenega statistično značilnega delovanja na varoje, vzrok za to je lahko koncentracija pripravka. Letos bo zato uporabljenih več različnih koncentracij omenjenega pripravka.

Senzorična ocena medu

Nekatera sredstva, ki jih čebelarji za zatiranje varoj vstavljamo v čebelje družine, lahko ob napačni uporabi v medu puščajo določene ostanke. Zaradi tega smo v projektu preverjali tudi, ali je hmeljev pripravek v tej smeri problematičen.

Storžki hmelja, v katerem so prisotne alfa in beta kisline.

Foto: Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

S tem v zvezi smo iz čebelje družine, v kateri so bili v času paše nameščeni štirje trakovi hmeljevega pripravka, odvzeli vzorec medu in ugotavljali, ali ustreza zahtevanim parametrom. Ugotovili smo, da je odvzet vzorec medu ustrezal parametrom kakovosti, ki jih predvideva Pravilnik o medu (Ur. l. RS 4/11, 9/15).

Izbor primernih sort hmelja

Iz zbirke vzorcev hmelja, pridelanega v letu 2017, smo izvedli odbiro 22 različnih genotipov, ki smo jim v zimskem času določili vsebnost alfa in beta kislin in količino ter sestavo eteričnega olja. Iz rezultatov je bilo ugotovljeno, da je med izbranimi ekotipi kar nekaj perspektivnih s stališča vsebnosti beta kislin.

Kako naprej?

Glede na vsebinski in terminski načrt dela na projektu smo v preteklem obdobju realizirali postavljene cilje. V prihajajočem obdobju bomo izvedli še evalvacijo pridobljenih rezultatov v izvedbenih poskusih, nadaljevali analize odbranih vzorcev hmelja ter nadaljevali delo na primerjavi med aplikacijami in učinkovitostmi na tržišču dostopnih pripravkov za ekološko zatiranje varoj, ki smo ga začeli že v predhodnem obdobju. V letu 2018 bomo izvedli še druge načrtovane poskuse in testiranja iz programa. Pri ugotavljanju učinkovitosti pripravka na čebeljih družinah bomo uporabili več različnih koncentracij in poskušali najti tisto, ki ima najvišjo učinkovitost delovanja na varoje in je najbolj neškodljiva za čebele.

S pomočjo drona v lov na trote

dr. Stefan Berg (prevod in lektoriranje Vladimir Fajdiga)

Bavarski deželni inštitut za vinogradništvo in vrtnarstvo,
strokovni oddelek za čebele
stefan.berg@lwg.bayern.de

Po zabavi pride smrt: po parjenju na svatbenem izletu z mlado matico je trot opravil svoje življenjsko poslanstvo in umre. Pri tem je pač imel srečo v nesreči, kajti peščica matic izbira partnerja med vsaj 20.000 oboževalci. Kakor hitro se čarovnija svatbenega leta konča, se tudi umiri dogajanje na trotovišču – gre za skrivnost, ki je doslej še nismo uspeli povsem razvozlati. Kaj pravzaprav opredeljuje trotovišče in kako najdejo troti pot do njega?

Na ta in še mnoga druga vprašanja poskuša odgovoriti Bavarski deželni inštitut za vinogradništvo in vrtnarstvo, strokovni oddelek za čebele (Fachzentrum Bienen der Bayerischen Landesanstalt für Weinbau und Gartenbau). Raziskovalci so se z oktokopterjem podali s troti v višave ter z detektivsko natančnostjo rekonstruirali njihove poti, po katerih prilete na trotovišča.

Prirojen nagon?

Kaj določa, kje bo trotovišče, doslej še ni docela pojasnjeno. Predstavljamo si lahko, da ga opredeljuje določena optična privlačnost, ki jo zaznavajo le čebele. Vlogo pri tem bi lahko imeli tudi feromoni, torej kemični signali, ki izzovejo naravni odziv pri drugem pripadniku iste vrste, in na tro-

tovišče privabijo bodoči svatbeni par. »Predvsem nas je zanimalo vprašanje, od kod prihajajo troti na trotovišče in kako najdejo pot nanj,« pravi dr. Stefan Berg, vodja oddelka za čebele na bavarskem inštitutu LWG v Veitshöchheimu. Ob vsem tem je znano dejstvo zgolj to, da troti, približno 12. dan po izleganju, poiščejo trotovišča, sledeč prirojenemu nagonu po parjenju. »Predpostavljamo, da trot poseduje prirojen biološki načrt poti, ki ga usmerja do najbližjega trotovišča,« domneva dr. Berg. Nastanek trotovišč je dinamičen, spreminjajoč se proces, pogosto pa jih lahko opazujemo več let zapored na istih lokacijah.

Lov na trote malce drugače

Da bi prišli na sled skrivnosti trotovišč in jo morda celo pojasnili, uporabljajo raziskovalci v tem projektu najsoodnejše tehnične pripomočke. Z uporabo drona – oktokopterja na daljinsko upravljanje naj bi ugotovili poreklo trotov. Zato so barvno označili trote, ulovljene na trotovišču, da bi jih pozneje, ko se vrnejo v družine, lahko prepoznali in jim posledično določili poreklo oz. od kod prihajajo. »Največji izziv je pravzaprav lov trotov na svatbenem letu, na trotovišču,« dr. Berg. In ravno pri tem nam je bil v pomoč oktokopter. Opremili smo ga s pastjo, v katero smo dali vabo, prepojeno s feromonom mladih nesprašenih matic in dron usmerili v oblak trotov na trotovišču na lov za njimi. »Parjenje, praviloma z več troti, poteka na višini 20 do 30 metrov. Po najdbah obarvanih trotov, ki so se vrnili v družine po neuspeli prahi, bomo končno lahko sledili njihovi poti na trotovišču, kar sicer ni enostavno, ker trot v želji in potrebi za enkratnim ljubezenskim zmenkom, ki bo sicer zanj usoden, preleti pot od tri do pet kilometrov.«

Foto: Stefan Berg

Dron na lovu za troti

Da bi se matice prašile z izbranimi troti ...

V omenjenem raziskovalnem projektu ne poskuša dr. Berg s svojim timom zgolj razvozlati skrivnosti nastanka trotovišč, v ospredju so tudi konkretni interesi čebelarjev, ki bi si želeli tudi pri čebelah ciljnega in nadzorovanega parjenja, torej prahe matice s trotom oz. troti po volji čebelarja, kar pa zaradi narave parjenja matic (v letu, zunaj panja, ...) po naravni poti ni mogoče. Da bi kljub vsemu do neke mere lahko uravnavali in vsaj posredno vplivali na plemenitev in izbranost trotov, poznamo plemenilne postaje. To so tako imenovana zaščitena območja, znotraj katerih se nahajajo trotovišča in na katerih je, vsaj ponekod (tudi v Sloveniji, op. ur.), z zakonom dovoljeno gojiti čebele le določenega, preverljivega porekla ter morajo ustrezati vzrejnim smernicam plemenilne postaje (na primer kranjske podvrste).

Foto: Stefan Berg

Na Bavarskem obstaja 27 državno priznanih plemenilnih postaj. Na teh postajah se torej odvija parjenje matic, ki so jih (nesprašene) na postajo pripeljali vzrejevalci, s troti določenega porekla, karakteristik in linij, ki jih z očetnimi družinami nudi in daje na razpolago plemenilna postaja. »Z omenjeno tehniko odlova trotov lahko ugotovimo, ali so na področju plemenilne postaje prisotni tudi drugi troti in ne zgolj tisti iz očetnih družin,« pojasnjuje dr. Berg.

Bavarski inštitut naj sodobnejše tehnike ne uporablja le pri razvozlanju zagonetke o trotoviščih, ampak tudi pri proučevanju načina leta nabiralk cvetnega prahu in njihovega vedenja uporabljajo RFID-čipe, ki delujejo podobno kot črne skrinjice na letalih. Čip elektronsko shranjuje podatke, ki se obdelujejo, da bi ugotovili, kako dolgo lete čebele kot nabiralke peloda ter do kakšne mere in na kakšen način se odražajo na nabiralski let čebele stresorji, kot je recimo ukrep zdravljenja varoze.

Po strokovni razpravi o čistosti kranjske čebele – odbira v vsakem čebelnjaku in pri vzrejevalcih

Letos smo strokovno razpravo o čistosti kranjske čebele organizirali na ČZS, in sicer 6. 6. 2018, s sodelujočimi predavatelji dr. Petrom Kozmusom, strokovnim vodjem PRO, dr. Jankom Božičem, Biotehniška fakulteta, in Romanom Mavcem, vodjo poskusnega sadovnjaka v Brdu pri Lukovici Kmetijskega inštituta Slovenije.

Predavatelj **dr. Peter Kozmus** je predstavil stanje in napredek v čistosti kranjske čebele v Sloveniji. Navzoče je seznanil tudi z novim rejskim programom, v katerem so določene spremembe na področju kubitalnega indeksa pri čebeli delavki in tudi spremembe pri ocenjevanju lastnosti

kranjske čebele. V rejskem programu je zapisana skrb za čistost kranjske čebele, zato se od leta 2010 izvajajo izobraževanja glede obarvanosti obročkov na zadkih čebel, tako za terenske svetovalce v čebelarstvu kot tudi druge čebelarje. V letu 2010 se je izvedla analiza stanja čistosti kranjske čebele po posameznih regijah (analiziranih več kot 6600 čebel delavk). V letu 2011 pa se je začel ukrep menjave matic, s katerim se je v posameznem letu zamenjalo od 1200 do 2000 matic. Namen tega ukrepa je, da se zamenja čim več matic na območjih, kjer se pojavlja problematika križancev. Analiza stanja se je ponovila v letu 2015 (analiziranih več kot

15.000 čebel delavk) in v letu 2017 (analiziranih 5393 čebel delavk). Primerjava analize stanja po letih kaže, da se stanje čistosti kranjske čebele izboljšuje. Treba pa si bo prizadevati za odpravo vzrokov križanja na posameznih območjih. V prihodnje je treba vzpostaviti plemenilne postaje ter vzrejališča čebeljih matic na območjih, kjer jih ni oz. jih je zelo malo. Treba bo dati tudi več poudarka odbiri trotov.

Dr. Janko Božič je predstavil vpliv narave na razvoj in odbiro kranjske čebele. Narava je vplivala nanjo. Predstavil je tudi različne vdore čebel v Evropo. Sočasno je tudi sam človek vplival na razvoj čebel, in sicer s prevozi čebel na različne paše. Vendar je imela narava večji vpliv na odbiro. V nadaljevanju je predstavil tudi težavo pomanjkanja trotov. Nekoč, ko so čebele še naseljevale dupla in votline, je imela narava zelo velik vpliv, saj je bilo virov trotov med prosto živečimi čebelami zelo veliko. Sedaj jih je precej manj, se pa pojavi kakšen pobegli roj v naravo. Nekoč je bilo prosto živečih čebel 20 %, medtem ko je sedaj ta delež zelo majhen, med 1 in 2 %. Opisal je tudi razlike med kranjsko in italijansko čebelo. Največja razlika je pri izkoriščanju paš. Kranjska čebela izkorišča pašo 800 m od svojega bivališča, medtem ko jo italijanska čebela izkorišča 500 m od svojega bivališča.

G. Roman Mavec je najprej predstavil svoje čebelarstvo v poskusnem čebelnjaku v Brdu pri Lukovici in na območju Iga. Pri čebelarstvih opazja razlike med eno in drugo lokacijo, in sicer, da je več križancev na Igu kot pa v čebelnjaku na Lukovici. Domneva, da je ta razlika posledica

Foto: Tomaž Samec

ca vpliva prevozov čebel na paše. Sam skrbi za ohranjanje čistosti kranjske čebele v obeh čebelnjakih. Kadar se v posamezni čebelji družini pojavita več kot dva odstotka čebel z rumenimi obročki na zadkih čebel, zamenja matico. Predstavil je še navezo med sadjarstvom in čebelarstvom. Prvo gre z drugim po poti, vendar je treba biti pozoren na vsakem koraku, da ima čebelar korist od sadjarja in obratno.

Razprava se je razvila ob vprašanju odbire trotov. Poleg izobraževanja o odbiri matic bo potrebnega več izobraževanja o odbiri trotov. Tudi troti se vzrejujejo in odbirajo iz dobrih družin. Z odbiro tako matic kot trotov bo treba tudi v prihodnje nenehno skrbeti za čistost naše kranjske čebele.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Zlata dolgoroška (*Eucera chrysopyga*)

dr. Andrej Gogala

gogala62@gmail.com

Za samce dolgorogih čebel so značilne zelo dolge tipalke, ki lahko dosegajo dolžino telesa. Na tipalkah so vohalne čutnice in z dolgimi tipalkami samci lažje zavohajo samice, ki imajo veliko krajše tipalke. Gnezdiijo v tleh in zarodne celice obložijo z voskastim izločkom. Zlate dolgoroške so v Sloveniji redke. Večkrat so bile najdene predvsem v Posavju, ob reki Savi pri Dobovi, redkeje v Primorju. Lepo zlato obarvani so sveže izleženi samci, ki kasneje obledijo, kot samec na sliki. Samice so precej drugačne na pogled, rdečerjava je konica njihovega širokega zadka. Velikost obeh je od 12 do 15 mm. Niso izbirične glede hranilnih rastlin, a imajo najraje srhkolistnice, kot je volovski jezik na sliki, in metuljnice. Z dolgim jezičkom dosežejo medičino tudi v globokih cvetnih čašah. Na evropskem rdečem seznamu je označena kot neogrožena vrsta zaradi široke razširjenosti v južni in vzhodni Evropi, vendar je tako kot pri nas marsikje redka in ogrožena, na Češkem velja za izumrlo vrsto.

Zlata dolgoroška na cvetu volovskega jezika

Foto: Andrej Gogala

Čebelarjeva delovna postaja

Matej Levstek

član upravnega odbora ČZS

levstekoo8@gmail.com

Oskrba čebel, če pri tem odmislimo biološke značilnosti slovenske sivke, ki ji je vseeno, ali je v listovnem ali nakladnem panju, je pri nakladnem sistemu čebelarjenja precej drugačna kot pri listovnem, npr. AŽ-sistemu. V tradicionalnih slovenskih čebelnjakih imajo po navadi v čebelnjaku na dosegu roke tako rekoč (skoraj) vso potrebno opremo za oskrbo čebel. Pri nakladnih panjih pa se ta vidik oskrbe razmeroma zakomplicira. Zakaj?

Sam čebelarim v nakladnih LR-panjih 2/3, tako imenovanih Farrarjevih panjih. Panj sestavljajo visoka mrežasta podnica (mreža prekriva 2/3 dna podnice), dve, v izjemnih primerih tri naklade plodišča ter dve, v primeru dobre družine in odlične paše tri mediščne naklade. Skupaj torej na vrhuncu 5–6 naklad ali drugače rečeno 50 do 60 satnikov po panju. Verjetno se kdo sprašuje, kako to pregledujem ...

Zelo preprosto. V medišču pogledam en sat iz sredine vsake naklade, da se prepričam, da ni matica čez matično rešetko po kakšni »milosti« zašla v medišče ter začela zalegati jajčeca, in ocenim količino medu. Na podlagi že prinesenega medu, ocene prihajajočega medenja ter prihodnjega vremena za deset dni vnaprej se odločim, ali je smiselno dodajati prazno mediščno naklado, ki jo dam nad matično rešetko (nad plodišče), ter polno mediščno naklado naveznem nad to prazno. Tako odmaknem medeni venec nad plodiščem in povečam prostor za gradnjo satja ter donos nove mediščine.

Ko pregledam mediščne naklade, umaknem še matično rešetko in iz zgornje plodiščne naklade izvečem samo en sat, da preverim, ali so prisotna jajčeca, to naklado dvignem

z ene strani, da vidim, ali so kje nastavljeni matičnjaki (na spodnji letvici satnika imajo čebele za to predvideno »odprtino«, kjer lahko čebele, če se odločijo za rojenje, vlečejo matičnjake ter tako meni olajšajo iskanje morebitnega nastanka rojilnega razpoloženja) in jo nato umaknem. Dvignem še spodnjo plodiščno naklado, ki leži na visoki podnici, da ocenim količino čebel, ki »visijo« v podnici, ocenim morebitno »divjo gradnjo« navzdol v visoko podnico in se tako odločim, ali bom dodal novo naklado v plodišče.

Toda kam zložim vse te naklade ob pregledu? In od kje vzamem rezervne naklade ter satje? Predstavljajte si, da imate vrsto naklad dolgo 80 metrov, vse rezervne naklade, podnice, orodje, kadilnik in druge drobnarije, potrebne za učinkovito delo, pa pri avtomobilu. Koliko je to nepotrebne hoje gor in dol po stojišču in izgube časa ter energije. Pa recimo, da imate kakšen kilogram telesne teže, tako kot jaz, preveč. Hoja gor in dol, enkrat po naklado, pa po satnike, pa po rezervno podnico ... v tem primeru ne bi škodila. Če damo šalo na stran, ugotovim, da pri oskrbi družin porabim zaradi »sprehajanja« obupno veliko časa. Če pa stvar pogledam še skozi učinkovitost dela, pa ugotovim, da sem, ne na pozitivni ničli, temveč globoko v minusu. Ko se konec dneva ozrem nazaj in analiziram, kje sem »sprašil« čas pri oskrbi čebel, je to pričakovano, kje drugje kot pri »sprehajanju« gor in dol po stojišču.

Ker mi žena pravi, da pri meni 100-% velja izrek, da je »lenoba gonilo napredka«, sem se na podlagi tega in podlagi potreb, analiziranih pri izgubi časa ob oskrbi čebel, odločil za razvoj ČEBELARJEVE DELOVNE POSTAJE (v nadaljevanju ČDP).

Zakaj lasten razvoj in ne nakup? Ker ČDP v taki obliki, kot bi jo potreboval, v čebelarskem svetu še nisem zasledil. V razmeroma lahko konstrukcijo, ki je bila vroče pocinkana in tako najbolje zaščitena proti koroziji, sem »vgradil maksimalno« število uporabnih funkcij na prostorsko omejeni ČDP. Zakaj? Ker mora biti ČDP kompaktna in majhnih mer, da jo v primeru oskrbe čebel na oddaljenem stojišču doma kompletno opremim in zavarujem in jo po nakladalni ram-

Foto: Matej Levstek

Čebelarjeva delovna postaja na stojišču

Olajšana so številna opravila.

Foto: Matej Levstek

Na stojšču in pri delu ohranjam snažnost in higieno.

pi naložim na prikolico ali v kombi ter odidem na stojšče, kjer lahko začnem delo takoj, ko jo razložim.

S ČDP imam vedno pri roki 17 naklad s 170 satniki in veliko odlagalno površino, katere del je prevlečen z nerjavečo pločevino. Zakaj nerjaveča pločevina? Ker je včasih treba narediti tudi kakšno »seciranje« npr. trotovskega satja na okuženost z varojami. Takoj po analizi ostanke npr. trotov odstranim v koš, ki je na koncu delovne površine, ki jo razkužim z nekaj brizgi meglice vodikovega peroksida. V dveh košarah

na postaji imam vedno pri roki pršilke z vodo, raztopino oksalne kisline, razkužilo, plinski gorilnik in seveda kadilnik. Ena naklada pa je predelana v predal, v katerem hranim vso drugo »drobnarijo«, ki je nujno potrebna pri delu s čebelami, kot na primer matične klešče, škarje, panjsko dleto, omelo ...

Ob robu nerjaveče površine sta dva koša. Kot je razvidno s fotografije, je en koš namenjen »splošnim« odpadkom, kot so na primer kakšne smeti, bube poapnele zalege, folije od pogač ... Drugi koš pa je namenjen le in samo voščinam, ki nastanejo pri pregledovanju čebel. Količina voščin je lahko neverjetna, če jih zares temeljito nabiramo sproti in odlagamo na kup.

Prevoz delovne postaje s prikolico za osebno vozilo

Delovna višina ČDP je 130 cm, kar nam omogoča pokončno delo ter si tako ne obremenjujemo hrbtenice s prisiljenim položajem. Postaja je seveda na kolesih, ki so natančno vodena in mi tako omogočajo natančen položaj glede na panje. Zakaj je to pomembno? Zato ker si z natančno nameščeno ČDP glede na panj število nepotrebnih korakov zmanjšam na skoraj nič in si tako prihranim ogromno časa.

Verjetno se komu že zdi smešno, kolikokrat sem že omenil ta »čas«. Brez dvoma je čas, potreben za oskrbo čebelje družine, eden pomembnejših dejavnikov pri izračunu »rentabilnosti« našega čebelarjenja. En tak primer je npr. vgrajen koš za smeti. Smeti odstranjujem sproti in kasneje, ko zaključim delo, ni potreben še dodaten sprehod, da pospravim stojšče. Resnično ni gršega kot to, da zapustimo neurejeno in zasmeteno stojšče.

Če povzamem: Prihranki časa in voščin (v obeh primerih to pomeni določena finančna sredstva) so s to ČDP glede na preteklo prakso zares impresivni. O selitvi nakladnih panjev in tehnologiji transporta s paše na pašo pa kdaj drugič ...

Sipalnik čebelarja Slavka Štandekerja iz Lenarta

Gospod Slavko Štandeker iz Lenarta je strasten čebelar in inovator. Svojo izumiteljsko žilico in poklicno znanje kovinarja je izvirno uporabil v čebelarstvu. Iz zapiralnega dela starega okna in pločevine je oblikoval poseben sipalnik v obliki korita, ki mu je v pomoč pri ometanju čebel s satov pri točenju medu in stresanju rojev v panj.

Anton Žižek

Novice iz sveta

Evropska zveza

Madžarski poslanec Evropskega parlamenta Norbert Erdős, Evropska ljudska stranka, je na začetku leta 2017 podal predlog za pripravo poročila glede stanja čebelarstva v EU. V njem je želel opozoriti predvsem na težavo ponarejenega medu iz Kitajske in pozvati EU k ustreznemu ravnanju. Predlog je bil v postopku bistveno dopolnjen in nastal je vsebinsko širok dokument o čebelarstvu.

Evropski parlament je tako v marcu 2018 sprejel Resolucijo o možnostih in izzivih za čebelarstvo v EU. Resolucija je pomembna ne samo zaradi opisa pomena čebel ter stanja in problematike v čebelarstvu, ampak predvsem zaradi pobud za oblikovanje nadaljnjih korakov v oblikovanju čebelarstva v EU.

Resolucija je pripravljena po sklopih – pomen čebelarstva, podpora čebelarstvu, obvladovanje tveganj, nacionalni čebelarški programi, raziskave, usposabljanja in izobraževanja, zdravje čebel in okoljski vidiki, čebelam škodljive kemikalije, boj proti ponarejanju medu ter promocija čebeljih pridelkov in terapevtska uporaba medu.

Med priporočili najdemo kar nekaj zanimivih, to so npr. preučitev možnosti oblikovanja sheme obvladovanja tveganj v čebelarstvu, uvedba možnosti nadomestila za izgube čebel zaradi naravnih nesreč, bolezni ali plenilcev, priprava modelov usposabljanj za kmete, ki bi vključevali tematiko čebelarstva, opraševanja, vzdrževanje ekološkega ravnovesja in biotske raznovrstnosti, podpora evropskim raziskovalnim projektom na področju čebelarstva ter izmenjavi rezultatov in dognanj med državami članicami, preklic registracije oz. prepoved pesticidnih aktivnih snovi, ki ogrožajo zdravje čebel, jasna označitev proizvodov, ki bi lahko škodovali čebelam, z oznako »škodljivo za čebele«, povečanje nadzora polnilnic medu, ki prihaja iz držav izven EU, razvoj učinkovitih laboratorijskih analitičnih metod za odkrivanje ponaredkov medu, priprava poročila o terapevtskih praksah, pri katerih se uporabljajo čebelji pridelki, ter njihova promocija v zdravstvu, spodbujanje neposredne prodaje medu na lokalnih tržnicah. Omeniti je treba, da poslanci pozdravljajo sedanji trend urbanega čebelarstva.

Ob široki podpori, ki je bil deležen sprejem resolucije – besedilo je podprlo 560 poslancev, 27 jih je bilo proti, 28 pa se jih je vzdržalo glasovanja –, pa je treba omeniti tudi aktiven pristop posameznih poslancev, ki so s svojimi prispevki in amandmaji v besedilo vnesli pomembne sistemske in nacionalne elemente. Med njimi je zagotovo treba omeniti slovenskega poslanca Franca Bogoviča, Evropska ljudska stranka, ki je resoluciji dodal viden slovenski pečat (Števil-

ne zgoraj naštetih predlogov je v postopku priprave resolucije predlagala ČZS. Veseli nas, da so bili sedaj sprejeti. op ur.).

Sedaj so na potezi države članice EU in Evropska komisija, da čim več pobud pretvorijo v zakonodajo ter zagotovijo zahtevano višino finančnih sredstev v lastnih proračunih in proračunu EU ter s tem omogočijo ustrezen razvoj čebelarstva v EU. V luči skorajšnjih volitev pa ni odveč poudariti, da je tako tudi pričakovanje slovenskih čebelarjev od prihodnjega kmetijskega ministra.

Rok Janež Šteblaj

Vir: www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0057+0+DOC+XML+Vo//SL (celotno besedilo resolucije v slovenskem jeziku)

Luksemburg

Junija so na zasedanju Sveta EU za kmetijstvo in ribištvo pristojni ministri osrednjo pozornost namenili zakonodajnim predlogom Komisije za prihodnjo Skupno kmetijsko politiko (SKP), po 2020 pa tudi aktualnemu stanju na kmetijskih trgih. Slovenija je na zasedanju Sveta EU poročala o pobudi za svetovni dan čebel ter o prvi obeležitvi tega dneva v Sloveniji, v sklopu katere je potekala ministrska konferenca. Slovenija je države članice EU pozvala tudi k nadaljnjim dejavnostim za zaščito čebel in drugih oprasovalcev. Svetovni dan čebel bo vsako leto svet opomnil na neprecenljivo vrednost čebel in oprasovalcev z gospodarskega, socialnega in okoljskega vidika. Čebele in drugi oprasovalci so naš indikator čistega okolja in zato je pravi čas, da se jim v viziji za prihodnjo SKP ter drugih politik posveti več časa.

Znanstvene študije dokazujejo, da so v zadnjem obdobju čebele in drugi oprasovalci vedno bolj ogroženi. V številnih evropskih državah opazamo hitro upadanje pestrosti oprasovalcev; glede na evropski rdeči seznam od 2000 vrst čebel kar 9,2 % grozi izumrtje. Med čmrlji, ki so najbolj raziskana vrsta divjih čebel v Evropi, izumrtje grozi kar 23,6 % vrstam, pri 45,6 % pa so populacije v upadanju. Evropska komisija je 1. junija 2018 objavila Sporočilo o pobudi za oprasovalce. Ker so žuželke v osrčju naših ekosistemov in je njihova izguba kritična za kmetijstvo in zdravje okolja po vsej EU, je ključni cilj tega sporočila zaustavitev upada oprasovalcev in ohranitev storitev oprasovanja, ki jih zagotavlja-

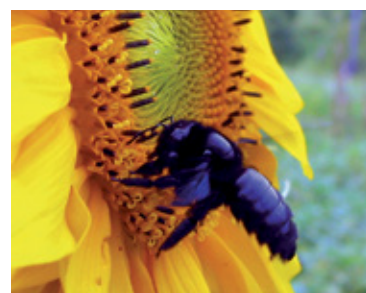

Foto: Branko Obravnič

jo. **Skupna pobuda za zmanjšanje ogroženosti medonosne čebele in divjih opraševalcev na evropski ravni bi prednostno vključevala naslednje ukrepe:**

- zaščito, obnovitev in povezovanje habitatov medonosnih čebel in drugih opraševalcev v kmetijski krajini s ciljem zagotovitve ustreznih virov za njih čez celo leto;
- krepitev skupnega sodelovanja na področju raziskav v čebelarstvu na ravni EU in spodbujanje prenosa znanja ter dobrih praks med državami in med čebelarji;
- ozaveščanje o škodljivih snoveh (fitofarmacevtska sredstva) in spodbujanje integriranega varstva rastlin v okvi-

ru SKP ter krepitev ocene tveganja vpliva fitofarmaceutskih sredstev na medonosne čebele in druge opraševalce;

- spodbujanje vlaganj v raziskave o statusu in trendih stanja medonosnih čebel in drugih opraševalcev, razlogih in posledicah njihovega upada;
- vzpostavitev shem monitoringa na ravni EU za različne vrste in skupine opraševalcev.

Povzel MB

Vir: Sporočilo za javnost MKGP z dne: 18. 6. 2018.

Kako nam služi Čebelarški terminološki slovar

Janez Gregori

janez.gregori@gmail.com

V prejšnji številki našega glasila je urednik pisal o majskih dogodkih v prostorih Državnega sveta RS, ki je v sodelovanju s ČZS postavil razstavo ob 120-letnici izhajanja glasila Slovenski čebelar in 10-letnici izida Čebelarškega terminološkega slovarja (slovar). Temu, katerega izdajatelj je Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, soizdajatelj pa ČZS, je nekaj besed namenila njegova urednica, prof. Ljudmila Bokal. Ker sem imel čast sodelovati pri pripravljanju tega pomembnega dela, naj mi bo ob obletnici njegovega izida dovoljeno zapisati nekaj misli.

Priprava slovarja je bila kar zajeten zalogaj. Nastajal je pet let, v tem času smo se na uredniških sestankih zbrali 161-krat. O poteku del pri slovarju je v njegovem uvodnem delu podrobneje spregovorila urednica. Izšel je v nakladi 7500 in brezplačno so ga dobili vsi člani čebelarških društev. V komisiji za izdelavo slovarja smo se med seboj prijetno uskladjili in ves čas tvorno sodelovali. Večkrat se spomnim člana komisije, pokojnega gospoda Franca Grajzarja, ki je kljub boleznim prav do konca priprav slovarja zavzeto sodeloval in nam posredoval bogate izkušnje iz svoje prakse. Vedno prijazno in z nasmehom. Žal je končal življenjsko pot, preden bi lahko dobil v roke končni izdelek našega skupnega truda.

Odzivi uporabnikov slovarja so v glavnem prijetno pohvalni. Zlasti zaradi dejstva, da so vse iztočnice prevedene v angleščino in nemščino, kar je v veliko pomoč pri prevajalskem delu. Je pa tudi kakšna utemeljena kritika, da niso zajeti vsi čebelarški izrazi. S pepelom se moramo posuti, da

manjka, na primer, iztočnica »paritveno znamenje«. Manjka tudi iztočnica »trofalaksa«, ki jo v zadnjem času večkrat srečamo pri omenjanju stikov med člani čebelje družine. V opravičilo lahko rečemo, da smo delo pri slovarju končali pred 10 leti in nanjo v pregledani čebelarški literaturi še nismo naleteli – ali pa smo jo spregledali.

Namen slovarja je, da bi čebelarško besedovanje čim bolj poenotili, da bi uporabljali izraze, za katere se je komisija pri pripravi odločila s premislekom, na podlagi analize, kateri izraz za določen pojem je bil največkrat uporabljen. Kot član Uredniškega odbora Slovenskega čebelarja imam priložnost, da dobim v roke prispevke dopisnikov še »surove«, to je, preden je vanje posegel lektor. Reči je treba, da je izrazje dokaj usklajeno, upam, da temu botruje tudi terminološki slovar. Se pa še vedno trmasto pojavljata dva izraza, ki bi se lahko zapisala lepše. Še vedno nekateri pišejo o »satni osnovi«, pa to lahko lepše zapišemo z eno besedo – »satnica«. Trmasto se pojavlja izraz »satni okvir« ali samo kratko »okvir«. Dajmo pustiti ta izraz slikarjem, da bodo vanje uokvirili svoje slike, čebelarji pa se držimo lepšega in točnejšega izraza »satnik«. Včasih pisec piše o matičnikih, zapiše pa se mu izraz matičnjaki. To pa pomeni nekaj povsem drugega, je pogovorni izraz za plemenilnike, ki se uporabljajo pri vzreji matic. Iskanje igle v kupu slame? Mogoče, a bo kup slame lepši brez igel!

Čebelarški terminološki slovar je beli dan zagledal prvič. Gotovo ima pomanjkljivosti, marsikaj manjka ali je celo oporečno zapisano. Naloga vseh čebelark in čebelarjev je, da skušamo s skupnimi močmi to odpraviti v morebitnem ponatisu slovarja oz. vsaj dopolnitvi spletne različice slovarja (<http://bos.zrc-sazu.si/c/term/cebelarski/>), kar je srčna želja za prihodnost. Na vsako napako ali pomanjkljivost, ki jo zasledite v slovarju, je treba takoj opozoriti. Upam, da mi urednik Slovenskega čebelarja ne bo zameril, če predlagam, da vsa sporočila naslavljate nanj. Tako se bodo vse pripombe nabirale na enem mestu in bodo pri roki ob nadaljnji redakciji dopolnitev. V dobro nas vseh!

Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu

dr. Stanislav Kapun - Vaneča

kapunstanislav@gmail.com

Julija in avgusta imamo čebelarji precej dela s čebelami. Preživetje čebeljih družin je zelo odvisno od nujnih ukrepov čebelarja, ki jih mora izvesti. Nekateri čebelarji še imamo srečo, da prestavimo premične čebelnjake na ajdovo pašo, ali pa imamo srečo, da nam kmetje v okolici čebelnjakov zasejejo ajdo, lahko pa rečemo, da se je njena pridelava na območju RS močno razširila predvsem zaradi izvajanja izbirne zahteve VOD_NEP v okviru KOPOP (neprejemni medonosni posevki). Ocenjujemo, da smo jo v letu 2015 zasejali na pribl. 4500 ha, od tega dve tretjini polj na območju Pomurja.

Julij in avgust sta prelomna meseca in sta pomembna za preživetje čebeljih družin čez zimo. V svojem čebelarstvu izvajamo julija in avgusta naslednja opravila.

Preverimo prisotnost matice

Brezmatičnim družinam dodamo oprášeno matico ali dodamo zrel matičnik. V svojem čebelarstvu dodajamo matičnike samo do sredine julija, nato pa vedno dodajamo oprášene matice. Po 15. juliju je namreč tvegano dodajati matičnike, ker se začne v okolju pojavljati ropanje čebeljih družin. V primeru nevrnitve matice s prahe sosednje močne družine zaradi zaznanega stresa brezmatične čebelje družine takoj začno ropati osirotele družine. Prav tako na osnovi ocene matic zamenjamo stare iztrošene matice.

Polje ajde

Zlato pravilo preprečevanja ropanja čebel

Rezervnih družin nikoli ne dodajamo slabim ali delno izropanim družinam, zato ker bodo roparice uničile še rezervno čebeljo družino. Kako ugotovimo ropanje?

- Čebele intenzivno izletavajo (jo ropajo ali ropajo drugo čebeljo družino);
- če s prstom potegnemo po bradi in se nam nalepi medeni vosek (lepljiva snov), to pomeni, da to družino ropajo druge čebelje družine.

Kako preprečiti ropanje? V literaturi je mogoče zaslediti različne ukrepe za zmanjševanje ropanja, in sicer:

- v žrelo vstavimo čebelji koridor,
- zožimo žrelo,
- uporabimo kadilo in
- prestavimo družino.

Naše izkušnje kažejo, in to tudi vedno naredimo, da je smiselno slabo družino ali družino, ki jo ropajo, pomesti iz panja, ki ga do naslednjega leta ponovno pripravimo za naselitev rezervne čebelje družine. Zavedati se moramo, da vedno močna čebelja družina ropa slabo ali brezmatično družino. Ne drži, kot lahko med čebelarji velikokrat slišim, da sosedove lačne čebele ropajo, ampak je ravno obratno.

Uredimo plodišče

V tem času čebele ne marajo deviškega satovja, zato dodamo svetle sate, ki so bili že enkrat zaleženi, in sprostimo prostor za zaleganje matice. Med kostanjevo pašo čebelje družine po navadi zablokirajo plodišče s kostanjevim cvetnim prahom. Na začetku julija v svojem čebelarstvu uredimo čebelje družine tako kot spomladi ob cvetenju divje češnje. Izločimo stare, slabo izgrajene sate ter sate s trotovinjo. Izločene sate prekuhamo ali stalimo v sončnem talilniku. Če ni časa za omenjeni deli, potem je treba stare sate skladiščiti in jih prekuhati čez zimo. Do zime je še kar precej dejavna voščena vešča. Da nam ne uniči skladiščenega satovja, je treba do prekuhanja opraviti spodaj omenjene preventivne ukrepe:

- satovje hranimo v omarah oziroma v odsluženih hladilnikih, kamor naj praviloma ne bi imela vstopa voščena vešča,
- satovje v skladiščnih omarah tretiramo z ocetno ali mravljinčno kislino. Samo v primeru, da je satje popolnoma prazno, ga lahko zažveplamo (žveplo namreč spremeni kislost medu in posledično onesnaži nov med drugo leto). Žveplanje se izvaja na 10 dni (ker z njim uničimo le ličinke in odrasle žuželke, ne pa tudi jajčec voščene vešče).

Brezpašno obdobje

Letošnje leto je specifično. Kljub dolgotrajni zimi je narava v razvoju pohitela in celo prehitela časovno povprečje v razvoju, tako da po 15. juniju ponekod čebelje družine niso imele naravne paše. Če do 20. julija ne bomo z dražilnim krmljenjem stimulirali matic k zaleganju, nam bodo čebelje družine oslabele. K temu bodo pripomogle še varoje. Za zmerni podnebni pas je značilno, da se narava v zadnji dekadi julija začne pripravljati na zimo. Torej v tem obdobju v naravi ni več v izobilju cvetočih rastlin, saj so najpomembnejše za razvoj čebeljih družin že odcvetele. Pri rastlinah, ki v tem obdobju zacvetijo, sta izločanje medicnine in razvoj peloda odvisna od relativne zračne vlažnosti in temperature zraka. Predvsem v subpanonskem in mediteranskem podnebnem območju nastopijo težave, ki se odražajo v brezpašnem obdobju. Omenjeno obdobje je najbolj kritično obdobje čebelje družine, ki vpliva na uspešnost prezimitve in izzumljanje čebeljih družin. Brezpašno obdobje se odraža v:

- zmanjšanjem zaleganju matice, v skrajnem primeru lahko preneha zalegati;
- zmanjšani oskrbi s kakovostnim cvetnim prahom;
- večji napadenosti čebeljih družin z varojami;
- zmanjšani živlnosti čebeljih družin;
- povečani možnosti ropanja čebeljih družin;
- zaznavnem neredu v čebelji družini;
- stresni situaciji čebelje družine, kar ji načne imunski sistem.

Da preprečimo takšne posledice, ki nastanejo v brezpašnem obdobju, v svojem čebelarstvu po kovanju paši vedno takoj dodamo sladkorno pogačo. Ta mora biti nabavljena pri najboljšem ponudniku tako po kakovosti in ceni. Sladkorno pogačo vstavimo na matično rešetko in poskrbimo, da imajo čebele na razpolago vodo. Zaradi topljenja pogače čebele pogosto izletavajo po vodo, zato mora čebelar poskrbeti, da je ta neoporečna. Poleg tega so v tem obdobju visoke temperature zraka. Dokazano je, da ena čebelja družina potrebuje na leto pribl. 30 litrov vode.

Foto: József Hajnal

Ajda se vrača na slovenska polja. Upajmo, da bodo tudi letos kmetje množično zasejali ajdo. Na območjih, kjer ne bo naravnih virov medicnine, mora čebelar poskrbeti za nemoten razvoj čebeljih družin s pomočjo dražilnega krmljenja, in sicer s sladkorno raztopino (razmerje 1 do 2 : 1, to pomeni do dva dela sladkorja proti enemu delu vode, čebelja družina naj občuti dnevni dotok do 0,2 kg na panj. V svojem čebelarstvu začnemo dražilno krmljenje po 20.

juliju in traja do konca avgusta. Dražilno krmimo v večernem času. V sladkorno raztopino nikoli ne dodajamo medu.

Po 20. juliju matice začnejo zalegati jajčeca, iz katerih se izležejo dolgožive čebele. Več kot dve tretjini vseh dolgoživih ali zimskih čebel matica zaleže do konca avgusta. Naloga dolgoživih čebel je, da uspešno prezimijo družino in v času podaljševanja dneva spodbudijo matico k ponovnemu zaleganju kratkoživih ali poletnih čebel. Število dolgoživih čebel v panju je torej odvisno od preskrbe čebelje družine z naravno pašo, če pa te ni, mora priskočiti na pomoč čebelar z dražilnim krmljenjem. Sladkor v celoti ne more nadomestiti naravne paše, vendar jo tam, kjer je ni, nadomestimo s sladkorjem ali s sirupom.

V brezpašnem obdobju ne prenašamo naokrog medenih satov. Zaradi visokih temperatur je vonj po medu močnejši, zato lahko pospešimo rop. Sladkor bodo predelale v med poletne čebele, zimskih čebel ne bomo obremenjevali s predelavo sladkorja. V brezpašnem obdobju poskrbimo za zatiranje varoj po navodilih veterinarske stroke. Varoje moramo zatirati na poletnih čebelah. Če do tega obdobja še nismo zatirali varoj na sonaravni način, bomo najverjetneje imeli težave. Varoje je treba zatirati od zgodnje pomladi. Čebelarstva, kjer izvajajo apitehnične ukrepe za zatiranje varoj, morajo v tem obdobju še izrezati trotovino.

Zaloge medu v panju bodo v pomoč pri dražilnem krmljenju, zgodnjepomladanskem krmljenju in pripravljanju čebeljih družin za prvo obilno pašo. V tem poletnem obdobju, ko so praviloma še zelo visoke temperature zraka, moramo narediti vse, da bo matica normalno zalegala in se bo tako čebelja družina optimalno razvijala. Vsaka napaka povzroči stres pri čebelah, ki ga v tem brezpašnem obdobju močne in optimalno dobro oskrbljene čebelje družine hitro zaznajo. Sledi velika škoda.

Tako zalega stara matica.

Foto: Čebelarstvo Kapun

Predstavitev knjige *Veliki ljudje slovenskega čebelarstva in odprtje razstave Anton Janša v luči 20. maja, svetovnega dne čebel*

Čebelarški muzej Radovljica, ki je že od samega začetka podpiral in sodeloval pri promociji svetovnega dne čebel (SDČ), se je letošnji prvi obeležitvi tega pomembnega dneva 13. maja pridružil s predstavitvijo knjige *Veliki ljudje slovenskega čebelarstva in odprtjem razstave Anton Janša v luči 20. maja, svetovnega dne čebel*. Prav tako je ob tem s svojim gradivom strokovno sodeloval pri promociji čebelarške kulturne dediščine s številnimi časopisi, radijskimi in televizijskimi ekipami, z drugimi javnimi zavodi in čebelarškimi društvi ter pri izdaji nekaterih publikacij, ki so izšle ob prvem SDČ-ju. Čebelarški muzej iskreno čestita predsedniku ČZS Boštjanu Noču, kmetijskemu ministru mag. Dejanu Židanu ter celotni ekipi za uspeh pri razglasitvi 20. maja za SDČ, g. Noču pa še posebej za visoko državno priznanje.

vezovala direktorica MRO Verena Štekar-Vidic. Ob koncu prireditve so čebelarji iz avstrijske Koroške pod vodstvom g. Karla Grila Čebelarškemu muzeju podarili model Sumperjevega ali skočidolskega panja s 3D-projekcijo in ponatis *Slovenskega bučelarčka*, ki ga je leta 1871 prav tako napisal Janez Sumper, čebelar, ki je imel poleg čebelarstva pomembno vlogo tudi pri utrjevanju in uveljavljanju slovenščine na Koroškem. Čebelarški muzej se za donacijo najlepše zahvaljuje.

Pogled na razstavo Anton Janša v luči 20. maja, svetovnega dne čebel v Čebelarškem muzeju Radovljica

V Čebelarškem muzeju v Radovljiški graščini je na ogled tudi razstava *Anton Janša v luči 20. maja, svetovnega dne čebel*, ki jo je 13. maja odprl minister za kulturo RS Anton Peršak. Razstava obsega tri dele. Prvi del je namenjen predstavitvi zgodbe o Antonu Janši otrokom s pomočjo slikanice *Čebelar po duši* akademske slikarke Andrejke Čufer iz Vrbe, v drugem so razstavljeni spominski predmeti Antona Janše, ki so se ohranili v Čebelarškem muzeju, v tretjem pa si obiskovalci lahko ogledajo film o Antonu Janši, ki ga je pripravil čebelar in fotograf Franci Šivic. Muzej je pripravil tudi program za apituriste, ki si lahko narišejo svojo poslikano panjsko končnico, jo nalepijo na model kranjčiča in se z oprtano krošnjo slikajo pred »selfi« steno s cvetočim travnikom pred Breznico. Razstava bo odprta do 28. februarja 2019. Prijazno vabljeni na ogled s svojimi prijatelji.

Mag. Tita Porenta, kustosinja Čebelarškega muzeja

Foto: Borut Grce

Uredniški odbor knjige *Veliki ljudje slovenskega čebelarstva*

Omenjena knjiga, ki je izšla na začetku aprila v sozaložništvu ČZS in Muzejev radovljiške občine, obsega 55 gesel o najpomembnejših slovenskih čebelarjih. Knjigo je javnosti predstavila njena avtorica in urednica mag. Tita Porenta skupaj z uredniškim odborom oz. člani Komisije za kulturno dediščino pri ČZS Tomažem Maroltom, Francem Bezovškom, Alojzom Kavčičem, Antonom Koželjem, Francem Križanom, Igorjem Litropom, Alešem Süssingerjem in Matejem Mandljem. Knjigo sta recenzirala Franci Šivic in dr. Branko Šuštar iz Slovenskega šolskega muzeja. Predstavitev je po-

Nagrada državljan Evrope Čebelarški zvezi Slovenije

Evropski parlament vsako leto podeli nagrado državljan Evrope za posebne dosežke na področjih dejavnosti ali dela državljanov, skupin, združenj ali organizacij, ki so izkazale izjemno zavezanost spodbujanju boljšega vzajemnega ra-

zumevanja in tesnejšega povezovanja med državljani držav članic ali omogočanju čezmejnega ali mednarodnega sodelovanja v Evropski uniji v kontekstu vrednot iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Kandidate lahko predlagajo le

poslanci Evropskega parlamenta – vsak poslanec lahko vsako leto predloži po eno kandidaturo. Odbor za podelitev nagrade vsako leto s predlaganega seznama izbere do 50 dobitnikov, pri tem pa upošteva uravnoteženo geografsko porazdelitev ter zastopanost moških in žensk. Letos je Evropski parlament razglasil 50 dobitnikov nagrade državljan Evrope iz 26 držav Evropske unije.

Prejemnik nagrade državljan Evrope za leto 2018 je Čebelarstva zveza Slovenije. Nagrado je prejela za svojo pobudo za razglasitev svetovnega dne čebel in spodbujanje mednarodnega sodelovanja ter evropskega združevanja pri uresničevanju te pobude. ČZS so za prestižno nagrado Evropskega parlamenta predlagali vsi evropski poslanci in poslanci iz Slovenije: Lojze Peterle, Franc Bogovič, Romana Tomc, Tanja Fajon, Igor Šoltes, Ivo Vajgl, Patricija Šulin in Milan Zver. Organizacija združenih narodov je decembra 2017 na predlog ČZS razglasila 20. maj za svetovni dan čebel. Pobudo slovenskih čebelarjev so podprli vse države članice Evropske unije pa tudi Odbor Evropskega parlamenta za kmetijstvo in razvoj

podeželja. Kot so zapisali predlagatelji, je pobuda »odličen primer spodbujanja medsebojnega razumevanja in spletnja trdnosti vezi med državljani na evropski ravni. S tem izjemnim uspehom in udeležanjem čezmejnega ter mednarodnega sodelovanja je ČZS postala ambasadorica evropskega združevanja. Slovenski uspeh je hkrati tudi uspeh združene Evropske unije. Dokazuje, kako močni smo lahko Evropejci, če stopimo skupaj za uresničitev dobre ideje.« ČZS vključuje 7500 čebelarjev. Njene dejavnosti krepijo zavedanje o tem, kako pomembne so čebele za ljudi in okolje, obenem pa tudi spodbujajo tesnejše povezovanje državljanov celotne Evropske unije. To se kaže tudi v široki podpori, ki jo je prejela pobuda ČZS za razglasitev svetovnega dne čebel. Druga pomembna iniciativa v tej smeri je Evropski medeni zajtrk, ki združuje že več različnih evropskih držav v skrbi za ozaveščanje in vzgojo otrok in mladostnikov o koristnosti čebel. Nacionalna podelitev nagrade državljan Evrope je potekala 29. junija v Hiši Evropske unije v Ljubljani, osrednji dogodek za vse nagrajence pa bo oktobra v Bruslju.

Sporočilo Evropskega parlamenta

Čebelarstva zveza prejemnica prestižne nagrade naša Slovenija 2017

Gibanje KULTURA – NATURA SLOVENIJA pod vodstvom predsednika Slavka Mežka že osem let podeljuje priznanja NAŠA SLOVENIJA za dosežke pri ohranjanju naše skupne kulturne in naravne dediščine/krajine v Sloveniji in zamejstvu. Priznanja podeljuje v štirih kategorijah: ohranjanje dediščine, raziskovanje in uveljavljanje dediščine, zasluge posameznikov ali organizacij ter izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje. Odbor za podelitev priznanj Naša Slovenija 2017, ki ga zadnja štiri leta vodi koroška Slovenka dr. Helga Maurer-Lausegger, je pregledal pravočasno prispele in ustrezno utemeljene predloge ter izbral prejemnike nagrad. Nagrada v 4. kategoriji – izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje – je za leto 2017 pripadla ČZS za globalni projekt svetovni dan čebel. Svečana podelitev priznanj je bila 9. 6. 2018 ob 11. uri v Domu kulture na Razkrižju. V imenu ČZS se je podelitve udeležil podpredsednik Janez Vencelj. Ob prejemu prestižne nagrade se je zahvalil za pri-

Foto: T. I.

znanje in poudaril pomembnost ohranjanja čebele in drugih opravevalcev in s tem tudi narave. Poudaril je tudi, da je ČZS dejavna in uspešna tako na področju kulture kakor tudi narave. Janez Vencelj, podpredsednik ČZS

Travniška kreacija svetovni dan čebel na Dovškem

Marija in Viktor Richter z Dovškega pri Senovem imata na zelenici pred svojo hišo v travi odkošen veliki znak, ki nam pove, da je 20. maj svetovni dan čebel. V nadaljevanju objavljamo čestitko zakoncem Richter za ta veliki dosežek.

»Sloveniji je uspelo. Čebele in človeštvo bodo preživel. Čestitava in se zahvaljujeva ljubiteljem čebel in vsem ČEBELAR-

JEM s travnato kreacijo svetovnega dne čebel. Prav posebno pozornost pa namenjava vodji projekta mag. Dejanu Židanu, kmetijskemu ministru Slovenije in pobudniku projekta SDČ, predsedniku ČZS g. Boštjanu Noču. Znak je 474-kratno povečan format A4, različni višinski nivoji košnje ponazarjajo barvo znaka. **V čast si štejeva, da vas lahko pohvaliva za tako plemenito opravljeno delo. Najlepša hvala.**«

G. Richter je 88-letni gospod iz Posavja, katerega konjiček so travniške

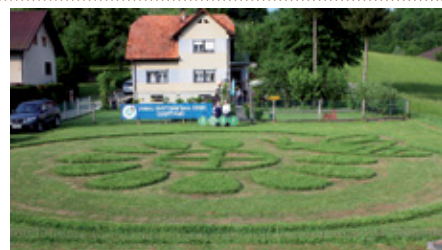

Foto: MB

kreacije – košnja različnih simbolov, znakov, grbov na velikem travniku pred domačo hišo na Dovškem. Lansko leto je praznoval jubilejnih 20 let ustvarjanja. Glede na to, da je Slove-

niji uspelo s pobudo in da je posledično 20. maj proglašen za svetovni dan čebel, se je g. Viktor Richter domislil, da letos odkosi naš slovenski in svetovni logotip dneva čebel v počastitev prvega tovrstnega dne na svetu, kot

njegov prispevek in podporo ob tem enkratnem dogodku. Osnutek logotipa je čez zimo nastal na milimetrskem papirju v domači kuhinji g. Richterja. Delo v naravi na 20 × 20 m velikem travniku pa je steklo že v aprilu: za-

količenje znaka v pravem razmerju (pribl. 500 količkov), priprava kosilnic (pet različnih za košnjo na različnih nivojih višine, da je učinek znaka popoln), dnevna ali tedenska košnja v času rasti trave itd. MB

Slovenski čebelnjak postavljen pred OZN v New Yorku

Ob razglasitvi svetovnega dne čebel 20. decembra 2017 v New Yorku smo se z vodstvom OZN dogovorili, da Slovenija podari čebelnjak, ki bi ga postavili v parku ob palači OZN.

MZZ, MKGP in ČZS smo naredili vsak svoje in čebelnjak že krasi vrt OZN. Slovenija bo za vedno prepoznana v OZN – po slovenskem čebelnjaku. Čebele kranjske sivke bo naselil tamkajšnji čebelar, dr. Peter Kozmus pa bo strokovno pomagal, da bo lahko čebelaril z AŽ-panji.

Foto: Internet

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Promocija slovenskega čebelarstva ob svetovnem dnevu čebel

Svetovni dan čebel svetu prinaša zavest o pomenu čebel in oprasovalcev, poleg tega pa pomeni tudi velikansko promocijo Slovenije in njenega čebelarstva. Z namenom uporabiti ta val svetovne prepoznavnosti v dobro našega čebelarstva sta bila pripravljena dva kataloga: Katalog slovenske čebelarstva opreme, ki vsebuje 30 ponudnikov, in Katalog ponudnikov čebelarstva turizma, ki vsebuje 29 čebelarskih tu-

rizmov. S pripravo obeh katalogov smo želeli na enem mestu zbrati in predstaviti celotno ponudbo slovenskih proizvajalcev čebelarstva opreme oz. ponudnikov čebelarskih turizmov. Poleg tega pa je bila čebelarstvu tematsko posvečena revija Sinfo za maj in junij 2018. Gre za revijo Urada Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, ki jo v nekaj manj kot pet tisoč izvodih (v angleškem jeziku) že vse od jeseni leta 2004 vsak

mesec pošiljajo na naslove v tujino ter v slovenske hotele, v katerih so nastanjeni tuji gostje. Čebelarji smo lahko ponosni, da naša država Slovenija v svoji publikaciji, ki gre po celem svetu, nameni toliko pozornosti čebelarstvu. MB

Kopirali slovenski paviljon Čebelji svet

V času promoviranja slovenske pobude za svetovni dan čebel je pomembno vlogo s svojo zasnovo in vsebinami igral paviljon Čebelji svet, ki je bil v celoti sad slovenskega znanja in

inovacije. Kar je dobro in originalno, se pogosto hitro začne posnemati. Po kozarcu za slovenski med, ki so ga za nami kopirali v Srbiji, so sedaj v Romuniji kopirali slovenski paviljon Čebelji svet. Opažen je bil na konferenci o apiterapiji. Kako (ne)uspešno jim je uspelo kopiranje, lahko presodite sami po fotografiji.

Foto: Internet

MB

Slovensko je biti čebelar – tudi v Belgiji

Čebelar Mihael Wambach, čigar starši so z Bleda, prebiva v Belgiji in je čebelar. Na vrtu družinske hiše je postavil slovenski čebelnjak z AŽ-panji, na katerih je naslikan rojstni kraj

njegovih staršev v Sloveniji. Na ta način ostaja povezan s Slovenijo, ki jo tako ljubi in katere čebelarstvo je postalo zgled vsem čebelarjem v Evropi. Skupaj s Slovenijo so delili veselje ob praznovanju prvega svetovnega dne čebel.

MB

Foto: Mihael Wambach

Kvašeni mafini z medom in praženimi bučnicami

Z receptom, ki ga predstavljamo, je dijakinja Šolskega centra Šentjur, Veronika Ropas, pod mentorstvom učiteljice Elizabete Paska Selič na 4. tekmovanju Konzorcija biotehniških šol Slovenije 2018 v kategoriji živilstvo osvojila prvo mesto, in sicer zlato priznanje z osvojenimi vsemi možnimi stotimi točkami. Tekmovanje poteka na državni ravni, zato na Šolskem centru Šentjur takšen rezultat jemljemo kot velik dosežek svojih prihodnjih slaščičarjev. Za bralce Slovenskega čebelarja smo posebej prilagodili recepturo zmagovalnega izdelka s tem, da sedaj vsebuje dragoceno živilo, med.

SESTAVINE: Testo: 0,25 kg gladke moke, 1 rumenjaka, 3 g soli, 50 g masla, 10 g kvasa, 15 g medu, 1 dl mleka. **Polnilo:** 50 g masla, 50 g medu, 60 g mletih prepraženih bučnih semen.

PRIPRAVA: Testo: Iz mleka, medu, kvasa in malo moke naredimo kvasni nastavek. Druge sestavine pomešamo, dodamo vzhajanje kvasni nastavek in zgnetemo v gladko testo, ki ga pustimo počivati 10 minut. Nato ga razkosamo na dele po 60 g in jih oblikujemo v kroglice ter ponovno pustimo počivati 10 minut. **Polnilo:** Med počivanjem testa penasto stepemo 50 g masla, 50 g medu in 60 g mletih prepraženih bučnih semen. **Oblikovanje, vzhajanje in peka:** Iz kroglic z valjanjem oblikujemo pravokotnike, ki jih na eni strani na vsak centimeter prerežemo, vendar ne do konca. Na celo stran damo nadev, po razrezanem delu pa premažemo z maslom in začnemo zvijati v rulado. Pazimo, da je zaključek spodaj. Na koncu rulado zvijemo v klobčič ter damo v model za mafine, ki smo ga namastili ali pa obložili s papirjem za peko. Izdelek vzhajamo, da naraste, premažemo z jajčnim rumenjaki in posipamo z grobo nasekljanimi bučnimi semeni. 10–12 minut pečemo pri 220 °C, ko pa so pečeni, jih premažemo z medom in sredino napolnimo z medom. To naredimo po pečenju predvsem zato, da med ohrani svojo zdravilno hranilno sestavo, saj z visoko termično obdelavo v medu uničimo precej zdravih hranil.

Avtorica recepta: Elizabeta Paska Selič, inž. živ. teh, učiteljica p. p., Šolski center Šentjur

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si

Čebelarji na Češkem in Poljskem

Čebelarji se radi družijo in obiskujejo, da se morda o čem poučijo ali se prepričajo, da v svojem čebelnjaku dobro gospodarijo. Čebelar in podpredsednik ČZS mag. Aleš Rodman iz Vipave vsako leto napolni avtobus in svoje čebelarske prijatelje popelje čez mejo k čebelarjem sosednjih držav. Če omenim le zadnji dve leti, je lani organiziral čebelarsko ekskurzijo k slovaškemu čebelarjem, letos aprila pa k češkim in poljskim. Na letošnjem, do zadnjega sedeža polnem avtobusu smo bili iz skoraj vse Slovenije, iz čebelarskih društev primorske, celjske, gorenjske, obalno-kraške regije, zraven pa so bili tudi čebelarji Društva slovenskih čebelarjev Trst.

Na Češkem nas je sprejel predsednik ČD Kyjov g. Miroslav Smolik, ki nas je spremljal vse do Poljske in na-

zaj. Kasneje, v mestu Frydek-Mistek, se nam je pridružil podpredsednik čebelarske zveze Češke g. Miroslav Poništ, ki je bil z nami v vlogi prevajalca za poljski jezik. Poljski čebelarji blizu mesta Oswiecim, v Grojcu, so nas pričakali v čebelarskem muzeju na prostem, kjer so zbrani stari čebelarski pripomočki, še več, tam smo imeli prijeten piknik blizu številnih lepo urejenih nakladnih panjev. V Kleczi Gorni smo obiskali čebelarsko podje-

tje Lyson, ki proizvaja številne izdelke za čebelarsko proizvodnjo, od različnih cistern za med, mešalnikov, črpalk, talilnih naprav do nalepk in embalaže, pravzaprav vse pripomočke za čebelarjenje. Izdelujejo tudi panje iz polistirena visoke gostote, ki so menda zelo funkcionalni. V živo smo videli številne inovativne rešitve pri opreми, ki jo prodajajo po vsem svetu. V Krakovu smo na njihovem sedežu obiskali predstavnike krakovske čebelarske

organizacije, srečali in pozdravili smo se predstavniki kar treh čebelarških držav. Nagovorili so nas g. Babinski, g. Poništ in g. Rodman. Izvedeli smo, da na Poljskem in Češkem čebelarijo predvsem z nakladnim sistemom in da imajo podobne, če ne enake težave pri delu in zatiranju škodljivcev kot mi. Poljski in tudi češki kolegi so obljubili, da se ponovno srečamo v okviru praznovanja 20. maja, prvega svetovnega dne čebel.

Na poti domov smo obiskali še čebelarški dom Fojtstvi na Češkem, kjer so nam razkazali muzej čebelarških pripomočkov ter različnih ličnih starih panjev na prostem. Obisk čebelarške trgovine seveda ni izostal. Izlet je bil zelo čebelarsko naravnani, kljub temu pa smo si lahko ogledali nekaj turističnih znamenitosti na poti. Najprej inovativni muzej češke narave, poimenovan URSUS, v podeželskem kraju Frydek-Mistek, na Poljskem pa

mesto Wadowice, Kalvarijo, taborišče Auschwitz in znamenitosti Krakova s srednjeveškim trgom, stolnico, kraljevim gradom in Baziliko svete Marije ter bregove Visle. Udeleženci čebelarške ekskurzije smo bili po štirih dneh naporne vožnje vsekakor zadovoljni, saj smo poleg tega, da smo videli in doživeli veliko zanimivega, s prijetnim druženjem izmenjavali izkušnje in stkali daljnosežna prijateljstva.

Mira Gorenšek

Zakaj obiskati sejem AGRA 2018 v Gornji Radgoni

Karl Vogrinčič:

Sejma v Gornji Radgoni se udeležim redno vsako leto. Letos sem sodeloval tudi na sejmu MEDICAL. Sodeloval sem tudi že na sejmu AGRA z Razvojno agencijo Slovenske gorice. Tudi letos se ga bom

udeležil, saj se tukaj srečam in družim s prijatelji. Ogledal si bom tudi ponudbo razstavljalcev. Udeležil pa se bom tudi dneva čebelarjev, ki bo že tradicionalno v nedeljo, 26. avgusta 2018.

Mitja Šibila:

Sejma AGRA v Gornji Radgoni se bom tudi letos udeležil, saj vsako leto med, ki ga pridelam skupaj s čebelami, dam na njihovo ocenje-

vanje medu. Prejel sem že številna priznanja za med, od bronaste, srebrne, zlate medalje in lansko leto prvaka sorte. To je tudi potrditev, da sem s svojimi čebelami na pravi poti. In tudi letos bom sodeloval na ocenjevanju. Poleg dneva čebelarstva si rad ogledam številne razstavljalce na sejmu, saj me zanimajo tudi nove inovacije.

Vabljeni v nedeljo, 26. avgusta na dan čebelarjev, ki bo imel bogat programski in razstavni del.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Posejali in posadili sončnice

ČZS, JSSČ, je v sodelovanju s Šolo za hortikulturo in vizualne umetnosti iz Celja 16. maja 2018 organizirala dogodek projekta »Kar sejemo, to žanjemo« s sajenjem in setvijo sončnic. Sončnice, ki jih pogosto vidimo kot okras vrtov, sejemo tudi kot kulturne rastline in jih lahko v celoti izkoriščamo, saj uporabimo vse dele rastline. So tudi bogata paša za čebele, semena sončnic pa so primerna tudi za uživanje, lahko rečemo, da so pomembna hrana za čebele, ljudi in živali. Na dogodku je potekala tudi razprava, na kateri so sodelovali naslednji gostje: **g. Marko Alauf**, podpredsednik Čebelarške zveze Slovenije, **ga. Lidija Lipič Berlec** z Ministrstva RS za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, **g. Franc Vitez**, Kmetija Vitez, **g. Iztok Vidic**, Aspega s. p., in **ga. Štefanija Kos Zidar**, direktorica Šole za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje. Podrobnosti z razprave

smo objavili na spletni strani ČZS: www.czs.si.

Po razpravi so gostje razprave posejali in posadili sončnice na gredi v šolskem parku, v neposredni bližini čebelnjaka. Na posestvu šole so posejali tudi večjo kmetijsko površino sončnic, z dvema različnima sortama: eno, ki bo primerna za nadaljnjo predelavo hladno stiskanega sončničnega olja, in drugo, ki jo bodo porabili za ptičjo krmo. Tudi drugih pet kmetijskih šol, ki sodelujejo v projektu, je v maju sejalo sončnice, poleg že omenjene uporabe pa so nekatere šole posejale sončnice za krmo živine. Projekt »Kar sejemo, to žanjemo« vključuje veliko število partnerjev in botrov, ki sodelujejo pri projektu. Botri so: Semenarna Ljubljana, Pioneer semena, Tiskarna Medium in Oljarna Kocbek.

Gorazd Kocbek je predstavnik tretje generacije družine, ki se ukvarja s predelavo bučnega olja. V njihovi oljarni pa ob bučnem olju predelujejo še druga olja. Eno izmed njih je tudi

hladno stiskano sončnično olje, ki se lahko pohvali z bogato hranilno vrednostjo vitaminov in mineralov. Najbolj priljubljeno je nerafinirano in hladno stiskano sončnično olje, ki je po besedah Gorazda Kocbeka najkakovostnejše. Težava pa je, da kupci ne ločijo med olji različnih kakovosti in vsa enačijo s slabše kakovostnimi, med katera zagotovo sodijo rafinirana olja. Za pridelavo hladno stiskanega olja je potreben novejši postopek predelave, ki ohranja vse kakovostne vrednosti samega olja. Posebnost hladno stiskanega olja je, da se semena ne obdelujejo (meljejo, pražijo in stiskajo), temveč se s posebno stiskalnico olje iztisne neposredno iz njih. Pri tem postopku je maksimalna temperatura obdelave 40 °C, in tako dobimo popolnoma naravno olje, ki je po vonju, barvi in okusu skoraj enako semenu. Za pridelavo sončničnega olja so najprimernejša črna in podolgovata semena sončnic, kjer med jedrom in luščino ni veliko zraka. Pridelek olja je seveda odvisen

od same sorte sončnic, saj je odpada od 15 % do 30 %. Iz 100 kilogramov semen sončnic se pridela približno od 20 do 25 litrov olja. Sončnica je v svetu poznana kot čudežna roža. Predvsem zato, ker hladno stiskano sončnično olje, ki je pridelano iz semen te rastline, vsebuje največ različnih vitaminov

in mineralov. Sončnično olje se uporablja tudi za tako imenovano »oljno terapijo«.

Septembra bomo organizirali dogodek projekta »Kar sejemo, to žanjemo«, na katerem bomo podrobneje predstavili pridelavo hladno stiskane- ga sončničnega olja v Oljarni Kocbek,

ki bo kot botra projekta brezplačno stisnila 100 kg sončničnega semena. Vabim vas, da sledite našim objavam v zvezi z napovedanim dogodkom na spletni strani ČZS in v Slovenskem čebelarju.

Nataša Klemenčič Štrukelj,
svetovalka JSSČ

Partnerji in botri v projektu »Kar sejemo, to žanjemo«

Vprašalnik Čebelarji in Parkinsonova bolezen

Dragi čebelarji! Najprej res najlepša hvala vsem, ki ste odgovorili na naš vprašalnik in ga po pošti/e-pošti ali osebno oddali nazaj. Prejeli smo približno 2000 odgovorov. Nekateri

ste z nami delili tudi zanimive zgodbe in napotke. Ker za dobre podatke v raziskavi potrebujemo karseda veliko število čebelarjev, bomo zelo hvaležni, če boste tisti, ki vprašalnika še niste izpolnili, poslali svoje odgovore v naslednjih dneh. Pri tem naj še enkrat opozorimo, da je vprašalnik namenjen vsem, tudi zdravim čebelarjem. Vpra-

šalnik je dostopen tudi na spletu, kjer ga lahko izpolnite na naslovu: <https://goo.gl/forms/xs02IoCm26dVu3Xb2>. Hvala za pomoč pri našem delu. Upamo, da bo naše sodelovanje pripomoglo k večjemu poznavanju vpliva čebelarjenja na Parkinsonovo bolezen.

Dr. Maja Kojovič in sodelavci

Na naših policah ponarejen med

Inšpekcija UVHVV je na podlagi iniciative EUROPOLA OPSON VII izvedla poseben nadzor nad prisotnostjo potvorb medu na slovenskem trgu. EUROPOLA OPSON VII je projekt, katerega glavni namen je ugotoviti ponarejanja ter nedoseganje standardov kakovosti hrane in pijače. Sodeluje 61 držav (21 iz EU) in je vreden 230 milijonov evrov.

V okviru posebnega nadzora ugotavljanja potvorb medu je bilo marca 2018 odvzetih 18 vzorcev medu. Deset vzorcev je bilo odvzetih v različnih trgovinah, štirje vzorci so bili odvzeti v pri-

marni proizvodnji – čebelarstvu –, dva vzorca sta bila odvzeta v proizvodnji pekovskih izdelkov, dva vzorca pa sta bila odvzeta v obratih za pakiranje medu.

Analiza vzorcev je bila izvedena v laboratoriju INTERTEK Food Services GmbH v Bremnu (Nemčija). Pri štirinajstih analiziranih vzorcih medu analize niso pokazale odstopanja od predpisanih vrednosti sestavin in so bili ocenjeni kot skladni, pri štirih vzorcih pa so analize pokazale višjo vsebnost snovi od predpisane vrednosti, ti vzorci so bili ocenjeni kot **neskladni**. Dva neskladna vzorca sta imela označeno poreklo medu iz EU in izven, po eden pa iz neevropskih držav in Hrvaške.

ČZS podpira izvajanje omenjenih analiz in na sumljive prakse na našem tržišču ter morebitne ponaredke medu tudi sama ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano večkrat opozarja in spodbuja k izvajanju obsežnejšega nadzora nad medom. Tudi slovenski polnilci so nas obvestili, da ves odkupljen med podrobno analizirajo. Verjamemo, da bo podobnega nadzora na našem tržišču vse več, saj nam je vsem skupaj cilj, da potrošnik dobi kakovosten in varen med. Več informacij o nadzoru najdete na povezavi: www.uvhvvr.gov.si/si/medijsko-sredisce/novica/6201/.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak,
svetovalka JSSČ

Nova prelepka za čebelje pridelke

Čebelarje obveščamo, da lahko svoje čebelje pridelke označujejo tudi s posebno prelepko v podporo svetov-

nemu dnevu čebel. Nove prelepke za čebelje pridelke lahko trenutno naročite pri TCR Inpro d.o.o., Lož, Cesta 19. oktobra 57, 1386 Stari trg pri Ložu, pri ge. Renati Žnidaršič: renata.znidarsic@tcr-inpro.si (pisno naročilo). Cena

prelepk (100 kosov) znaša 2,4
EUR + DDV. Stroški pošilja-
nja niso vključeni v ceno.

Nataša Lilek,
svetovalka JSSČ

Nove nalepke za Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Čebelarji, vključeni v sistem Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, lahko odslej svoj med označujete s posebnimi nalepkami za med višje kakovosti. Na takšen način želimo doseči še večjo prepoznavnost Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo. Potrošnik pa bo lahko med višje kakovosti prepoznal ne samo po prelepki, ampak tudi po posebni nalepki za med. Nove nalepke tudi ne puščajo ostankov lepila na kozarcih in so preproste za odstranjevanje. Nalepke lahko naročite za vseh sedem zaščitene vrste medu (akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev, smrekov, gozdni in hojev med). Najmanjša količina naročenih

nalepk je 100 kosov in vključuje stroške pošiljanja.

Cena koluta nalepk (100 kosov)	
Nalepke za velike kozarce (900 g)	7,5 € + DDV
Nalepke za srednje kozarce (450 g in 250 g)	5,2 € + DDV
Nalepke za majhne kozarce (130 g)	4,7 € + DDV

Možna je tudi nabava manjše količine nalepk (50 kosov), pri čemer naročnik poleg zgoraj navedene cene plača tudi poštno stroške. Rok dobave nalepk je pribl. sedem dni. Aktivni uporabniki sistema SMGO lahko nalepke naročite pri TCR Inpro d.o.o., Lož, Cesta 19. oktobra 57, 1386 Stari trg pri Ložu, pri ge. Renati Žnidaršič, renata.znidar-

sic@tcr-inpro.si (pisno naročilo). Nalepke vam bodo z vašimi podatki in podatki o medu natisnili kar v tiskarni, zato je treba ob naročilu sporočiti, za katero vrsto medu nalepke potrebujete, količino medu, navedeno na nalepki, rok uporabe medu, lot (L) in podatke o pridelovalcu (ime in priimek, naslov, pošta, telefonska številka) ter količino nalepk, ki jih potrebujete. Poskrbite za še večjo prepoznavnost Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Za čebelarje možna registracija novih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji

Vlada RS je sprejela *Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji*, ki za čebelarje prinaša nekaj pozitivnih novosti. Čebelarji, ki imajo vsaj 10 čebeljih družin, bodo v prihodnje, poleg do sedaj možnih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, lahko kot dopolnilno dejavnost na kmetiji izvajali tudi **nego telesa in sproščanje z zrakom iz čebeljega panja**. To bo čebelarjem omogočilo, da bodo lahko v svojo ponudbo vključili medeno masažo in sproščanje s panjskim zrakom ter **svetovanje uporabnikom čebeljih pridelkov** (med, cvetni prah, matični mleček, propolis in vosek) **za krepitev zdravja**.

Eden od pogojev za opravljanje dopolnilne dejavnosti svetovanja uporabnikom čebeljih pridelkov je ustrezna izobrazba nosilca. Nosilec dopolnilne dejavnosti mora imeti najmanj srednjo strokovno izobrazbo s področja kmetijstva oziroma goz-

darstva ali pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo s tega področja oziroma mojstrski izpit s tega področja ali izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih prve stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi najmanj prve stopnje.

Sproščanje s panjskim zrakom se lahko opravlja v čebelnjaku, ki pripada kmetiji, medtem ko se medena masaža lahko opravlja na kmetiji ali na naslovu nosilca kmetije ali pa v čebelnjaku, če je ta neposredno na kmetiji ali na naslovu nosilca kmetija. Za opravljanje masaž morajo biti zagotovljeni minimalni sanitarno zdravstveni pogoji, ki jih predpisuje Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higijene nege in drugih podobnih dejavnosti. Nosilec dejavnosti mora zagotavljati izvajanje dobre higienske prakse, ki obsega zagotavljanje higiensko tehničnih pogojev, vzdrževanje opreme in pribora, čiščenje, razkuževanje, usposabljanje osebja in ravnanje z odpadki.

Foto: Nataša Lilek

Uredba, ki je stopila v veljavo 14. 6. 2018, za čebelarje omogoča opravljanje dodatnih dejavnosti in verjamemo, da bo pripomogla k širši ponudbi slovenskih čebelarjev. Celotno *Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji* si lahko preberete na spletni strani www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED7305.

Andreja Kandolf Borovšak in Tanja Magdič, svetovalki JSSČ

Senzorična ocenjevanja medu v letu 2018

Tudi letos bodo potekala senzorična ocenjevanja medu. V spodnji tabeli najdete seznam vseh ocenjevanj, iz katerih bodo prvaki posamezne vrste medu, ob soglasju lastnika, imeli možnost sodelovanja na državnem senzoričnem ocenjevanju medu za naziv državnega prvaka v posamezni kategoriji. Na državno senzorično oce-

njevanje se bodo uvrstili prvaki iz naslednjih kategorij: akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev, smrekov, hojev in gozdni med ter med oljne ogrščice in ajde. Čebelar na ocenjevanje odda 2 × 450 g medu, označenega v skladu z veljavno zakonodajo in pristopno izjavo, ki jo dobi pri organizatorju ocenjevanja ali na ČZS. Ocenjevanja bodo izvedena v skladu s Pravilnikom o senzoričnem ocenjevanju medu (ČZS). Čebelarji, sodelujte na senzoričnih ocenjevanjih

medu in tako pridobite dodatne dragocene informacije o svojem medu, ki tudi dokazujejo, da lahko sodelujete v shemah višje kakovosti. Vljudno vabljeni k sodelovanju!

Matej Mandelj, tajnik ČZS

PROGRAM, FINANCIRAN
S PRISPEVKOM
EVROPSKE UNIJE

EVROPSKA UNIJA PODPIRA KAMPANJE,
KI SPODBUJAJO VISOKOKAKOVOSTNE
KMETIJSKE PROIZVODE

Organizator	Kategorija in kotizacija	Zbiranje	Naslov	Informacije	Zaključek
Pomurski sejem d.d.	mednarodno 42 € (DDV je vključen v ceno, tudi vstopnica na sejem AGRA in razstava medu na sejmu)	do 30. 7. 2018 vsak delovni dan med 7.00 in 16.30	Pomurski sejem d.d., Cesta na stadion 2, 9250 Gornja Radgona ali Linhartova 36, 1000 Ljubljana (za Ljubljano prej pokličite)	Boris Erjavec, 02/564 21 15, 031/346 126, boris.erjavec@pomurski-sejem.si	26. 8. 2018 na sejmu AGRA
ČZ Gorenjske	slovensko 15 €	11. 8. 2018 med 8.00 in 12.00	Čebelarstvo razvojno izobraževalni center Lesce, Rožna dolina 50a, 4248 Lesce	Anže Perčič, 041/523 781, tajnistvo-czg@gmail.com	22. 9. 2018
OČD Koper	slovensko 15 €	od 27. 8. 2018 do 30. 8. 2018	Marino Jurada, Kampel 26b, 6000 Koper, tel.: 031/275 232	Andreja Smrdelj, 041/613 067	20. 10. 2018 ob 12.00 na »Dnevi kmetijstva« v Kopru
ČD Novo mesto	slovensko 15 €	od 4. 9. 2018 do 9. 9. 2018	Tine Košmerl, Petelinjek 33, 8000 Novo mesto	Franc 041/940 606, Tine 051/344 512	oktobra (točen datum bo določen naknadno)
ČZD Pomurja	slovensko 25 €	od 1. 10. 2018 do 5. 10. 2018	tajništvo Biotehniške šole Rakičan, Lendavska ulica 3, 9000 Murska Sobota ali po pošti na naslov ČZD Pomurja, p.p. 41, 9000 Murska Sobota	podpredsednik ČZDP g. Igor Litrop 040/299 353 ali tajnik ČZDP g. Marjan Časar 041/471 088	do 20. 10. 2018
ČD Semič	mednarodno 20 €	od 1. 9. 2018 do 10. 9. 2018	ČD Semič, Taborska 8, 8333 Semič	g. Pavlin 031/636 205, bojan@cebelarstvo-pavlin.com	21. 10. 2018

Ne zamudite obnovitvenega seminarja za preizkuševalce medu

Skladno s Pravilnikom o senzoričnem ocenjevanju medu in Pravilnikom o preskuševalcih medu mora preskuševalc **vsaj na tri leta** opraviti obnovitveni seminar s preverjanjem senzoričnih

zaznav. Zadnji obnovitveni seminar je bil izveden leta 2015, zato pozivamo vse aktivne preskuševalce, da se udeležijo obnovitvenega seminarja s senzoričnim testiranjem. Organizatorji letošnjih ocenjevanj medu bodo pozvani, da k sodelovanju povabijo le aktivne in preverjene preskuševalce medu, saj se lahko le na takšen način zagotovi kakovostna izvedba ocenjevanja. Obnovitveni semi-

nar za preskuševalce medu bo potekal v **četrtek, 23. 8. 2018**, z začetkom **ob 13. uri** v prostorih Oddelka za živilstvo Biotehniške fakultete na Jamnikarjevi 101 v Ljubljani. Obsega šest pedagoških ur. Cena seminarja je 48 EUR. Zaradi organizacije prosimo za čimprejšnjo prijavo, najkasneje pa do 20. 8. 2018, na e-naslov: marinka.jan@bf.uni-lj.si.

BF in ČZS

Urnik svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v juliju

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
21. jul.	18.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu – izdelava ometencev	Franc Kobe	Pri čebelnjaku Dolž-Lipnica 15, Novo mesto	g. Kobe 041/940 606

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 5. 2018 do 20. 6. 2018

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bistriško Pohorje – Kot	3,5	travniki
Bled – golf	12,9	lipa, kostanj
Selo pri Bledu – vznožje Jelovice	17,0	lipa, kostanj
Braslovče	12,5	lipa, kostanj
Brdo – Lukovica	2,0	kostanj
Brežice	3,2	lipa, kostanj
Čentiba – Lendava	-4,4	ni medilo
Činžat – Lovrenško Pohorje	4,5	gozd
Dekani – Koper	6,4	lipa
Dolenjske Toplice	5,6	gozd
Gornji grad	5,8	lipa, kostanj
Ilirska Bistrica	12,5	lipa, kostanj
Iška vas – Krim	5,6	lipa
Izlake – Zagorje	3,0	lipa, kostanj
Javorniki – vznožje	15,2	hoja
Jelovica – Rovtarica	0,8	lipa
Kalce – Hrušica	16,0	gozd
Kojško – Podsobotin	22,5	lipa, kostanj
Kostanjevica na Krki – Gorjanci	10,9	lipa, kostanj
Kozarišče – Loška dolina	3,1	gozd
Kranjska Gora	8,0	travniki, gozd
Kresnice – Kresniški Vrh	13,3	kostanj
Krim – Kurešček	14,7	lipa, gozd
Lahomno – Kostrivnica	13,4	lipa, kostanj
Lisca – Bohor	-2,5	ni medilo
Ljubljana	3,1	lipa, kostanj
Ljutomer	-2,8	ni medilo
Mali Bakovci	-3,4	ni medilo
Malič – Laško	12,2	lipa, kostanj
Mašun	-0,3	ni medilo
Menišija – Logaška planota	16,1	lipa, gozd
Metlika – Bela krajina	14,7	lipa, kostanj
Murska Sobota – učni čebelnjak	-0,7	ni medilo
Na Kozjaku – Kobansko	2,8	lipa, kostanj
Oplotnica – Slovenska Bistrica	5,1	lipa, kostanj
Podčetrtek – Pristava	10,7	lipa, kostanj
Podkraj – Hrušica	8,3	lipa, gozd
Podstenice – Kočevski rog	7,8	lipa, gozd
Pokljuka – Mrzli studenec	2,3	travniki
Pokojišče – Ljubljanski vrh	6,9	lipa, gozd
Polhov Gradec – Podreber	4,1	lipa, kostanj
Poljane – Raca gora	4,5	gozd
Poljanska gora – Bela krajina	21,2	lipa, kostanj
Prebold – Vransko	-0,3	ni medilo
Ravne – Šoštanj	3,7	lipa, kostanj
Ribniško Pohorje	-0,2	ni medilo
Ruško Pohorje – vznožje	6,0	lipa
Ruško Pohorje – vrh	3,4	lipa
Šempeter – Goriško	-3,9	ni medilo
Šenčur – Kranj	13,5	kostanj
Šentjanž – Mokronog	3,7	lipa, kostanj
Sevniško – Krško	9,3	lipa, kostanj

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Slovenske gorice – Lenart	-0,3	ni medilo
Šmarje pri Jelšah – Šentjur	2,0	lipa, kostanj
Tolminsko – Kanalsko	15,0	lipa
Travna gora – Velika gora	9,6	gozd
Trnovski gozd	15,9	gozd
Trojane – Limovce	-0,6	ni medilo
Veliki Boč – Kozjak	2,4	gozd
Zavrč – Haloze	3,7	lipa, kostanj
Zgornje Posočje	20,7	lipa
Zreško Pohorje	12,9	lipa, gozd
Žužemberk	14,5	lipa

A1 ponudba za podjetje
Čebelarstva zveza Slovenije

20%
popusta

2 leti
na mesečno
naročnino

20% popust na mesečno naročnino za 2 leti
Popust velja za izbrane pogovorne pakete **A1 Svobodni**,
A1 ORTO, pakete mobilnega interneta **A1 Net** in
najenostavnejši internet za vaš dom **A1 Domači net**.

20% popusta ob nakupu dodatne opreme

Brezplačna priključnina

Velja ob sklenitvi novega naročniškega razmerja.

Kako lahko unovčite ugodnost?

- Pošljite SMS s ključno besedo **ČEBELAR** na **4333**.
- V povratnem SMS-u boste prejeli **4 unikatne kode** za vas in vaše družinske člane.
- Za aktivacijo ugodnosti **običajno najbližje prodajno mesto A1**.

Več informacij o paketih lahko najdete na:

- A1.si,
- 040 40 40 40,
- prodajnih mestih A1.

Ponudba velja za fizične osebe, in sicer za člane Čebelarstva zveze Slovenije in za njihove družinske člane ter prijatelje, ki bodo najkasneje do 1. 12. 2018 na enem izmed paketov A1 SVOBODNI S, M, L, 20 GB, 40 GB, 60 GB, 100 GB ali A1 SVOBODNI EU, EU+ ali A1 ORTO Epik, A1 ORTO EU, A1 ORTO EU+, A1 ORTO Tripter+ ali A1 Domači net 1, 2, 3 ali A1 Net 30 GB, 70 GB, 100 GB sklenili vezavo za 24 mesecev. Veljavna je za nove ter obstoječe naročnike, skladno s pogodbo o zagotovitvi posebne ugodnosti. Ugodnost »Brezplačna priključnina« velja samo za uporabnike, ki sklenejo novo naročniško razmerje ob vezavi za 24 mesecev. Vsak član Čebelarstva zveze Slovenije lahko prejme 1 SMS s štirimi unikatnimi kodami, ki jih lahko posreduje družinskim članom in prijateljem, oziroma jo izkoristi sam pod pogoji te ponudbe, če na številko 4333 pošlje SMS s ključno besedo »ČEBELAR«. Vsaka posamezna koda vsebuje popust na mesečno naročnino in popust na nakup dodatne opreme ter je unovčljiva samo enkrat za eno naročniško razmerje, če so izpolnjeni vsi pogoji ponudbe. Ugodnost 20 % popusta na mesečno naročnino za obdobje vezave 24 mesecev velja le na naročniških paketih, ki so predmet te ponudbe in se lahko unovči na katerem koli prodajnem mestu A1 in ni unovčljiva v A1 spletni trgovini. Ugodnost 20 % popusta na dodatno opremo (ne velja na telefonske aparate) pa je unovčljiva le v naslednjih prodajnih mestih A1: Center A1 Ljubljana BTC, Center A1 Ljubljana center, Center A1 Ljubljana Citypark, Center A1 Ljubljana Interpar Vič, Center A1 Ljubljana Mercator Šiška, Center A1 Kranj, Center A1 Kranj Mercator, Center A1 Celje Citycenter, Center A1 Izola, Center A1 Koper, Center A1 Koper Supernova, Center A1 Maribor E.Leclerc, Center A1 Maribor Europark, Center A1 Murska Sobota BTC, Center A1 Lucija. Ponudba ni združljiva z ostalimi A1 promocijami in popusti. V primeru zlorabe si A1 Slovenija, d. d. pridržuje pravico do ukinitve popusta uporabniku. Cene vključujejo DDV. Za aktualne pakete veljajo Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike. Posebni pogoji za izvajanje mobilnih storitev, pogoji posameznih paketov, ki so predmet te ponudbe in so skupaj s cenami ostalih storitev, storitev v tujini, cenami izven zakupljenih količin, na voljo na 040 40 40 40, A1.si in na prodajnih mestih A1. A1 Slovenija, d. d., Šmartinska 134b, 1000 Ljubljana.

Mali oglasi

PRODAM

Ajdo, kranjsko sivo, primerno za seme ali moko, tel.: 041/657 533.

Cvetni prah, sveže zamrznjen ali suh, visoke kakovosti, ugodno, tel.: 031/753 345.

Svež ali sušen cvetni prah, pridelan v neokrnjeni naravi Gorenjske, cena po dogovoru, tel.: 051/855 070.

Svež zamrznjen cvetni prah, pakiran po 5 kg (okolica Ljubljane), tel.: 041/990 360.

Letošnji zamrznjen cvetni prah, nabran maja in junija na Dolenjskem, tel.: 031/813 823.

Letošnji kremni, akacijev in cvetlični med ter med oljne ogrščice, v sodih ali kozarcih, tel.: 041/656 815.

Akacijev, cvetlični in ajdov med ter med oljne ogrščice ter nekaj čebeljih družin, s panji ali brez, tel.: 041/252 695.

Letošnji akacijev in cvetlični med ter svež matični mleček, tel.: 041/587 573.

Sedem čebeljih družin na 10 AŽ-satih, skupaj s panji (Štajerska), tel.: 041/849 274.

Letošnji akacijev in cvetlični med, v sodih, tel.: 041/588 379.

Letošnji cvetlični med, tel.: 040/302 523.

Letošnji akacijev in cvetlični med ter zabojnik za 10 AŽ-panjev 10S, s panji in čebelami, tel.: 051/678 102.

Akacijev in cvetlični med, tel.: 031/244 601.

Akacijev, cvetlični, lipov, gozdni in ajdov med, tel.: 041/784 775.

50 kg medu (okolica Ljubljane), tel.: 041/241 788.

Letošnje roje čebel po lastni izbiri (Dolenjska), tel.: 031/706 865.

Štiri čebelje družine na AŽ-satih in dve čebelji družini na LR-satih (okolica Kamnika), tel.: 041/796 269.

Deset do dvajset močnih čebeljih družin na 1/1 LR-satih ter akacijev in cvetlični med (Krško), tel.: 031/563 002.

Večje število čebeljih družin na LR-satih, tel.: 040/815 884.

Čebelje družine na petih in sedmih AŽ-satih (Vrhnika), tel.: 041/853 793.

Prevozno čebelarstvo, tel.: 031/269 475.

Nekaj močnih čebeljih družin na 7 AŽ-satih (Dolenjska), tel.: 040/291 102.

Šestsatne stirodur AŽ-panje (okolica Ljubljane), tel.: 041/640 736.

Nove AŽ sedem- in desetsatarje – tudi trietažne, možna menjava za čebelje družine, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Osem AŽ-panjev, 6 petsatarjev, štirisatno točilo, 20 satov in 200 satnikov (Ljubljana), tel.: 031/436 285.

Nove nakladne 1/1 LR-panje, možna menjava za čebelje družine (okolica Ljubljane), tel.: 041/670 726.

Sedem Kirarjevih panjev s satniki in predali (okolica Ptuja), tel.: 041/273 165.

Starejši zabojnik s 37 starejšimi 9S in 10S panji (31 naseljenih) ter zabojnik z 49 starejšimi 10S panji (44 naseljenih), tel.: 040/302 523.

Ometalnik za čebele, dobro ohranjen (Kobarid), tel.: 041/290 707.

Zabojnik za 10 AŽ-panjev, nov, lahko z novimi panji in čebelami, tel.: 041/329 435.

Točilni zabojnik, nov, nerabljen, dimenzije 480 × 235 cm, toplotno izoliran, močna konstrukcija, pocinkane noge, dvojna vrata, tel.: 041/558 384.

Tovornjak OM Tigroto za prevoz 72 AŽ-panjev, nevozen (okolica Ljubljane), tel.: 01/286 27 20.

Štirisatno točilo, za AŽ in nakladne satnike, samoobračalno, električni pogon, nemške izdelave, odlično ohranjeno, tel.: 041/704 122.

KUPIM

Čebelji vosek, tel.: 041/951 829.

AŽ-satnice, že zgrajene (Dolenjska), tel.: 040/206 240.

Ometalnik za čebele, tel.: 051/225 916.

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejalšče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS.

Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni.

Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Ptujška Gora

041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

Bogata ponudba semen medovitih rastlin SEMENARNE Ljubljana

Semena medovitih cvetlic in zelišč, sadike medovite okrasne drevnine, enoletnic in trajnic.

www.semenarna.si • www.kalia.si

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in taljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

Sušilniki spadajo med subvencionirano čebelarско opremo.

FTN d.o.o.
 Nad izviri 34
 2204 Miklavž na Dravskem polju

www.trgovinica.si

02/62-96-226

NOVI MOTIV AKCIJSKA CENA

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure.

**UGODNE CENE
 KOZARCEV
 IN
 POKROVČKOV**

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964
E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

**IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME
 TRGOVINA - ČEBELARSTVO**

**IZDELAVA IN PRODAJA
 VSEH VRST SATNIC.
 PO DOGOVORU MOŽNA
 IZDELAVA SATNIC IZ
 LASTNEGA VOSKA.
 (MIN. KOLIČINA 30 KG)
 OGLEDJTE SI IZDELAVO
 SATNIC NA
 NAŠI SPLETNI STRANI.**

PITALNIK 51

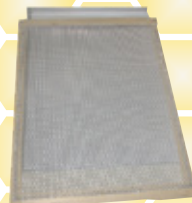
MATIČNA REŠETKA

PVC POSODE

TESTNE MREŽE

LESENA TESTNA MREŽA

ČEBELJE POGAČE

VSE ZA OBNOVO PANJEV

**SPOŠTOVANI
 ČEBELARJI!
 OBVEŠČAMO VAS,
 DA BO
 OD 23.07. DO
 VKLJUČNO 10.08.
 ZARADI DOPUSTA
 TRGOVINA ZAPRTA!
 HVALA ZA
 RAZUMEVANJE!**

Delovni čas: od pon. do čet.: 9.00-12.00 in 15.00-17.00, pet.: 9.00-15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

**ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO
 4-% POPUST PRI
 GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 100 EUR V NAŠI PRODAJALNI.**

KiPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎(01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

**OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET**

**-PANJI
-OPREMA ZA
PANJE
-SATNICE
-ZAŠČITNA OPREMA
-OSTALI ČEBELARSKI
PRIPOMOČKI
-OPREMA IN
PRIPOMOČKI ZA
ODKRIVANJE
SATOV
-TOČILA
-CEDILA
-OPREMA ZA
SEGREVANJE
MEDU
-OPREMA ZA
POLNJENJE
MEDU
-EMBALAŽA**

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC
11+3

**PARNI TOPILNIKI
VOŠČIN, SONČNI
TOPILNIKI LESENI IN IZ
NERJAVEČEGA
MATERIALA ZA
1 ALT 2 SATA,
PRESE ZA VOŠČINE**

**POSODE ZA
MED (iz
nerjavečega
materijala in
PVC)**

**PVC ZABOJI ZA
TRANSPORT IN
SKLADIŠČENJE
POLNIH IN PRAZNIH
OKVIRJEV**

**TOČILA
ZA MED -
različni
modeli**

**ČISTEJŠI
CVETNI PRAH**

**OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PANJ
VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHU**

**VENTILACIJSKI
KOMBINEZONI IN JOPICI**
-zračen
-narejen je iz treh slojev
tkanine in predstavlja
zato popolno zaščito
pred piki čebel

**NALEPKE ZA MED,
CVETNI PRAH, MEDENE
PIJAČE IN PRELEPKE**
**od 0,28
EUR/POLA**

POLETNI URNIK JUL-AVG

BATUJE	PE LUKOVICA
pon-pet 8.00-11.30	pon-pet 9.00-13.00
12.30-16.00	13.30-17.00
sob. ZAPRTO	sob. ZAPRTO

PE Čebelarna Lukovica bo od 16. - 27.7.
odprta od 9.00-16.00.

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
 Tel/Fax: 02 / 331 80 10
 Delovni čas:
 od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure
 sobota: od 8. do 13. ure.
 GSM: 051/348-426
 e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobní pribor
- Čebelarje pogache

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklana in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelarje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši dostavi na dom!

ApiLifeVar

4 AKTIVNE UČINKOVINE proti varozí

Primereno za ekološko čebelarjenje

- Visoka učinkovitost (višja od 90-95%)
- Ni rezistence
- Enostavna & vama uporaba
- Podprto z več kot 15 let izkušenj
- Odobreno za ekološko čebelarstvo
- Odmerek prilagodljiv glede na stopnjo okuženosti z varozo, temperaturo in tip panja

Api-Bioxal

Samozaščitno odobrenega tretiranja

- KONTROLIRAN NIVO HFM IN TEŽKIH KOVIN
- ZAGOTOVLJENA KAKOVOST za čebele, čebelarje izdelke in potrošnika
- OPTIMALNA KONCENTRACIJA za maksimalno učinkovitost (> 96%) in odlično toleranco
- OBDOBJE TRETIRANJA: ZIMA (malo ali nič zaroda) POMLAD (rojenje) POLETJE (blokirano leženje jajčec)

Primereno za ekološko čebelarjenje

080 13 15
VEICONSULT PHARMA d.o.o.

ALVEIS
Alveis by Chemicals Ltd sp.

Delam priporoča MAREC 2018

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodila! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali farmaceutom.

KUNSTELJ

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.

Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27
E-pošta: jm-kunstelj@amis.net
www.mj-kunstelj.com

Čebelarški jopiči, kombinezoni, klobuki, kape, rokavice, pajčolani ...
Čebelarška točila in posode za med, rezervni deli za točila, motorji
(80 in 110 W), ročni pogoni ...

NOVO! Izdelki za zaščito: čebelarške obleke iz mrežaste tkanine, gumijaste
rokavice (odporne proti kislini), rokavice iz debelega usnja,
klobuk s kovinsko mrežo.

Vzrežamo kakovostne matice
kranjske sivke pod nadzorom
KIS-a. Matice lahko prevzamete
osebno ali pa vam jih pošljemo
po pošti.

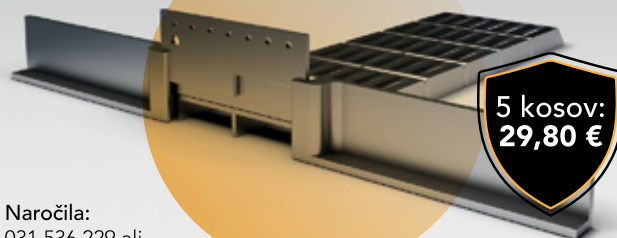
**Pri nakupu več kot
10 matic vam
priznamo 10%-popust.**

KAPUN
ČEBELARSTVO

Vaneča 70a, 9201 Puconci
Tel.: 031 703 603, 031 727 837
e-pošta: info@kapun.net
www.kapun.net

■ Za člane ČZS 4% popusta ■

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

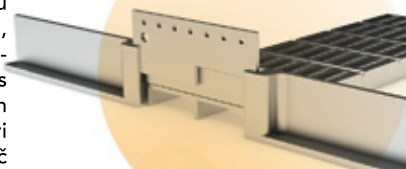
5 kosov:
29,80 €

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebelykoridor.si

CEBELJIKORIDOR.SI

POMEMBNO OBVESTILO ZA KUPCE ČEBELJEGA KORIDORJA

V kolikor ste v mesecu
marchu kupili koridorje,
ki imajo v stropu lukn-
je, vas prosimo, da nas
kontaktirate, da vam jih
zamenjamo za nove. Pri
teh koridorjih je namreč
prišlo do proizvodne na-
pake.

CEBELJIKORIDOR.SI

www.krze.si

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ PANJEV
NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES
ROGLJICENI (CINKANI) SPOJI

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

**MIZARSTVO
KRŽE**
1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
041 420 200 01/755-13-17

APIS MED®

**ČEBELARSTVO
DEBEVEC**
ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
15.00–17.00
ob sobotah 9.00–12.00
apis.med93@gmail.com
www.apis-med.si

10-SATNI AŽ-PANJ

NAKLADNI AŽ-PANJ

AŽ-SATNIK, ZAČIČEN,
Z VTRTO SATNICO

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,25 EUR/KG

25, 50, 100-KG
RSF-POSODE

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

TRITAZNI
AŽ-PANJ

DVOJNO CEDILO
ZA MED

KAPOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

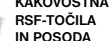
STANDARDNI LR-
IN DVOTRETINJSKI
LR-PANJ

KRMILNIK
ZA PLASTENKO

ČEBELJE POGAČE
LASTNA PROIZVODNJA
CENA 1,20 EUR/KG
NAD 150 KG CENA 1,15 EUR/KG

DVOJNA POSODA
ZA ODKRIVANJE SATJA

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,25 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoče (do 90%) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek. ■ Odkupujemo vosek po največ 5,00 EUR/kg. ■ Prodamo čebelje družine na AŽ- in 2/3 LR-satih. ■ Priznana vzrejališče čebeljih matic Debevec. Sprejemamo prednaročila.

• Panji so izdelani natančno in kakovostno. • Kakovostna izdelava po ugodni ceni. • Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

**DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA**

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313
tel.: 05 973 05 36 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Osmukalniki, kateri
ne plesnijo.

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.

Registrirano vzrejalšče čebeljih matic pri MKGP-ju
vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice.
Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.

Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi
ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku
s sodelovanjem KIS-a (DPO) in ČZS (PRO).

Matice lahko prevzamete osebno,
pošiljamo jih po Sloveniji in v tujino.

Čebelarstvo Cvet
Mitja Nakrst, Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah
T: 031 291 603
www.cebelaarstvocvet.si
info@cebelaarstvocvet.si

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji
Tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041/900 606
e-naslov: darko.grm1@siol.net

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske
sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

Dopolnilna krmna mešanica BEE POLLEN-ATE™
Beljakovine, minerali in druga naravna hranila v obliki,
ki jo čebele lahko prebavijo in je kar
najbolj podobna naravni hrani čebel.

Akcija: 20-% popust v letu 2018.
Za več informacij pokličite tel. št.: 051/686 277
ali pišite na: azagar@alltech.com

Alltech® Več kot 35 let izkušenj na področju
prehrane in zdravja živali.
Alltech.com/slovenia f AlltechNaturally @Alltech

www.cebelar.net

NA ZALOGI: Za več informacij pokličite:
041 222 665

PANJI AŽ
NAKLADNI AŽ PANJI
SATNIKI (ZBITI IN NEZBITI)
PANJI LR
POGAČE - HONEY BEE PRO
IZOLACIJSKA PENA
DRUGA ČEBELARSKA OPREMA

Medom d.o.o., Dolnja Bitnja 19 a, 6255 Prem

**Izdelava prevoznih
čebeljakov
AŽ- in nakladnih**

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

**Čebelarstvo in vzreja matic
Jožica in Jožef Tratnjek**

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in
označene matice kranjske sivke iz
odbranih matičarjev. Vzreja
poteka pod nadzorom Kmetijskega
inštituta Slovenije. Matice lahko
prevzamete osebno ali pa vam
jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775,
e-pošta: joze.tratnjek@siol.net

Čebelarska tehnična
www.apiscale.eu samo
95,40 EUR

- ločen brezžični display
- spremljanje moči družin
- spremljanje donosa medicene
- pravočasno ukrepanje ob rojenju
- pravilno krmljenje
- za vse vrste panjev

041/844-482
Matevž Strgar s.p., Primičeva ulica 10a, 1291 Škofljica

Medikoel

KONCENTRATI ZA MEŠANJE V MED
Pri nas dobite kakovostne koncentrate za mešanje
v med

- koncentrat ameriškega slamnika (125 g),
- koncentrat soka rdeče pese (125 g),
- koncentrat smrekovih vršičkov (500 g).

POLNJENJE MEDU V VREČKE
Za vas napolnimo med v priročno
pakiranje, v 8-gramske vrečke. Naj bo vaš
med, v praktični embalaži, prisoten
povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v
vsakem pohodniškem nahrbtniku.

INHALACIJA IZ PANJA
Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-
AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko
izvajate aerosolno apiterapijo iz panja.
Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in
seti s prisilnim vlekem.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogljični spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo *Stigol* d.o.o. Priljučna ulica 10 a, 1291 Škoflja

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE
Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ

Na zalogi HLAČILNIKI BS-05, rezervni deli. Zaradi smrti lastnika iščemo kupca za nadaljevanje proizvodnje hlapilnikov.

Karakteristike hlapilnika:

- učinkovita uporaba brez ročnega uravnavanja pri spremembah temperature,
- preprosta uporaba v standardnih AŽ-in nakladnih panjih,
- počasno povečevanje koncentracij mravljinčne kisline,
- za večkratno uporabo.

NANOKEM, d. o. o., Tel.: **041/691 328,**
Rečna ulica 6, Ljubljana **041/863 876**

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Jože Vidovič
Apače 300
2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 20-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

041 579 827
www.cebelaarstvo-vidovic.si

VZREJA MATIC ČEBELARSTVO DREMELJ

Janez Dremelj, Dragovšek 13, 1275 Šmartno pri Litiji
GSM: 041/836 050, 041/779 119, Tel.: 05/971 06 23
e-pošta: vzreja.dremelj@gmail.com

Sprejemam naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Ob večjem naročilu matic je poština brez plačila.

Vzreja matic *Vozelj*

Ladislav Vozelj
Dragovšek 18
1275 Šmartno pri Litiji

☎031 328 956, 041 618 786
✉narocanje@eko-cebelaarstvo-vozelj.si
🌐www.eko-cebelaarstvo-vozelj.si

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Prevzem po pošti ali osebno (po predhodnem naročilu).

VZREJNI CENTER RODICA

Grant 1e, 5242 Grahovo ob Bači

Ponujamo vam označene matice čiste kranjske sivke. Najbolj medonosna linija matic na progenem testu KIS-a v letu 2017.

Naročila:
tel.: 031/254 995
e-pošta: info.carnica@gmail.com

Prevzem: osebno ali po pošti

KOLIČINSKI POPUST

S KAKOVOSTJO DO USPEHA!

Vzreja matic BUKOVŠEK

- od leta 1934 -

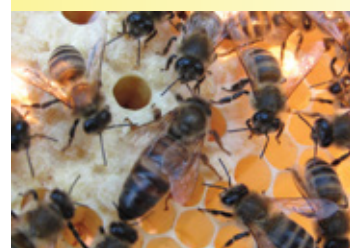
Ponujamo vam označene matice kranjske sivke. Matice pošiljamo večkrat na teden.

Tel.: 01/361 24 28
Gsm: 031/027 780

Golo Brdo 19
I215 Medvode

VZREJA MATIC JOŽEF POTISEK

Jelša 23, Šmartno pri Litiji, GSM: 041 953-748, 041 597-816
e-pošta: jozef.potisek@gmx.com

Vzrejamo kakovostne matice kranjske sivke pod nadzorom KIS. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

VZREJA ČEBELJIH MATIC Henrik Zaletelj

Vzrejamo matice čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Sprejemamo tudi naročila za matičnike.

Fužina 59, 1303 Zagradec, TEL.: 01/788 60 86
GSM: 041/775 333 in 031/775 333
E-POŠTA: zaletelj.henrik@gmail.com

Zapustili so nas

VINKO FINK
1939–2018

Konec februarja smo se čebelarji ČD Barje poslovili od Vinka Finka. Vinko je čebelaril od leta 2003. Zelo rad je prihajal na sredine društvene sestanke. Poleg čebelarstvih tem se je zelo rad spominjal svojih šoferskih službenih let in prilog, ki jih je imel na službenih vožnjah. Bil je prijeten in iskren sodelavec. Ni manjkalo niti na društvenih delovnih akcijah: vedno se je z veseljem odzval, tako pri preureditvi društvenih prostorov kot pri postavitvi učnega čebelnjaka lani spomladi, ko je vihtel lopato in kramp kot kakšen mladenič. Še posebej rad se je udeležil društvenih izletov. Vsako leto nas je na začetku novembra pogostil ob svojem rojstnem dnevu. Na mizi je bila vselej izvrstna doma pečena potica. Člani ČD Barje ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Barje

SLAVKO LUZAR
13. 4. 1941–10. 6. 2017

Poslovili smo se od svojega dolgoletnega člana Slavka

Luzarja. Čebelariti je začel že v otroštvu. Ljubezen do čebelarjenja mu je privzgojil oče Franc. Skušal je čmrljariti tudi s čmrlji, za katere je sam izdelal »škatlice«. Od leta 1980 je povečeval svoje čebelarstvo, izdelal je več prevoznih čebelnjakov, s katerimi je prevažal čebele na pašo po Hrvaški in Sloveniji. V lasti je imel več kot 300 čebeljih družin, ves čas pa je čebelaril v AŽ-panjih. Svoje znanje je uspešno prenašal na druge čebelarje in jim pogosto podaril čebelje roje. V letih čebelarjenja je nabral zelo veliko strokovnega znanja in izkušenj. Za aktivno delo v čebelarstvu je prejel naziv častni član ter odličji A. J. III. in II. stopnje.

ČD Novo mesto

VINKO SEVER
1926–2018

Januarja smo se poslovili od svojega dolgoletnega člana Vinka Severja. Čebelariti je začel že v rosnih letih. Čebelice so mu bile ljube prijateljice, zato so postale del njegovega življenja. Kot 10-letni deček se je včlanil v naše društvo, kjer je bil vsa leta zvest in dejaven član. Za svoje delo je zato prejel odličji A. J. III. in II. stopnje ter priznanje društva – plaketo Emila Rotschütza. Tudi žebliček na praporu nas bo spominjal nanj. Ohranili ga bomo v lepem spominu in se spominjali njegove volje do življenja, prešernosti in veselja.

ČD Stična

JANKO KRMELJ
7. 8. 1925–29. 12. 2017

Ob koncu lanskega leta smo se poslovili od dolgoletnega člana ČD Karavanke Begunje. Čebele so ga navduševale več kot pol stoletja, s približno 40 čebeljimi družinami je gospodaril na območju Begunj in Poljč. Izredno aktiven je bil pri društvenem delu, dobro desetletje je kot predsednik uspešno vodil naše društvo. Njegova prizadevnost ni ostala neopažena, saj je dobil številna priznanja, med drugim tudi odličji A. J. III. in II. stopnje. Spominjali se ga bomo kot delavnega, vestnega in vedrega čebelarja.

ČD Karavanke Begunje

FRANC ZALESNIK
1936–2018

V razmiku meseca dni sta se od nas poslovila naša dolgoletna člana – brata Jože (12. 2. 2018) in Franc (14. 3. 2018). Čebele sta imela na rojstni domačiji v skupnem čebelnjaku, zato je tudi prav, da se ju spomnimo pod skupnim zapisom. Najboljši učitelj pri čebelarjenju jima je bil oče, kajti reja čebel se je nekoč na kmetijah dedovala iz roda v rod. Oba sta prejela odličji A. J. III. in II. stopnje ter občinsko priznanje. Franc je imel že pri desetih

letih svoje čebele, polnopravni član čebelarstva je postal že pred več kot 60 leti. V najboljših letih je imel od 25 do 30 družin. Kmalu po vstopu v ČD je že prevzel pomembne zadolžitve. Opravil je tečaj za preglednika čebeljih bolezni, bil je član UO-ja in NO-ja, skoraj 40 let pa je bil praporščak.

ČD Gornji Grad

JOŽE ZALESNIK
1942–2018

Jože je začel čebelariti leta 1960. Takoj je postal član ČD-ja in že kmalu je bil v NO-ju, nato osem let blagajnik in še naprej član UO-ja. V letih od 1994 do 2001 je bil predsednik, od 2002 do 2013 podpredsednik, zadnja štiri leta pa član disciplinske komisije. Njegov poklic »zidarski mojster« in značaj njegovega dela mu med čebelarstvo sezono nista dopuščala nadzirati svojih čebel, zlasti ob rojenju. Imel je do 10 družin, zanje je takrat skrbel brat Franc. Za vse, kar sta z bratom storila za dobrobit čebelarstva v našem ČD-ju, smo jima iskreno hvaležni. Še enkrat hvala za vse.

ČD Gornji Grad

Obvestilo

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Osmrtnice do 80 besed so brezplačne. Brezplačen obseg je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic.

Uredništvo

Za člane ČZS nudimo 5 % popust pri nakupu čebelarke opreme v vrednosti nad 50 EUR.

LYSON

Polnilnica za med z avtomatsko obračalno mizo Lyson, cena: **3387,64 €**

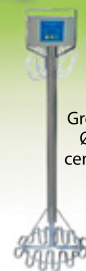
Mala obračalna miza s polnilnico, cena: **2467,75 €**

Zaščitni kominezon več vrst, cena od: **34,50 €**

Inox sončni topilnik - mali, cena: **221,13 €**

Grelec za med Ø 250 mm, cena: **409,00 €**

Komora za dekrizalizacijo medu, cena: **1575,00 €**

Panj american langstroth, barvan, cena: **74,49 €**

Hlapilnik za mravljično in oksalno kislino, cena: **1,46 €**

Sladkor 25 kg vreča **UGODNO**

Napajalnik za čebele, cena: **52,00 €**

*vse cene vsebujejo DDV

Drugo čebelarsko opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj, M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485

Poletni delovni čas trgovine v Črnomlju (julij in avgust): pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00, sre.: 09.00–17.00, sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale, Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale, M: +386 40 269 870

Delovni čas trgovine v Domžalah: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00, sre.: 9.00–17.00, sob.: 8.00–12.00

www.belokranjski-hram.si, facebook – belokranjski hram, E: info.belokranjski-hram@t-2.si

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:

09.00–12.00
13.00–17.00

SOBOTA:

09.00–12.00 (V AVGUSTU ZAPRTO)

DELOVNI ČAS TRGOVINE
20.08. - 31.08.: 09.00–15.00

NOVO!

NAPRAVA ZA PRIDOBIVANJE CVETNEGA PRAHU - IZKOPANCA
- loči izkopenec od voska

Art. 7635

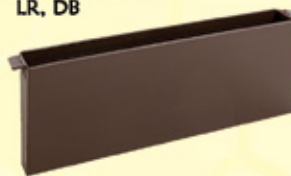
PITALNIK LR 7,5 L, PVC

Akcijska cena:
6,84 EUR

SATNI PITALNIK 1,5 L, LR, DB

Akcijska cena:
1,89 EUR

NOVO!

Art. 7840

Hlapilnik NASSENHEIDER UNIVERZAL H za dolgotrajno izhlapevanje, dvojno pakiranje

- vgradi se v satnik
- nadomešča starejši model Classic in Horizontal
- kolenasti stenj omogoča neprekinjeno kapanje mravljične kisline na koprenasto krpo neodvisno od zunanje temperature
- rezervoar 300 ml omogoča varen transport mravljične kisline

Hlapilnik za mravljično kislino medja

Akcijska cena:
2,30 EUR

PITALNIK 5 L ZA AŽ PANJE

Akcijska cena:
1,89 EUR

TOČILA ZA MED

MEŠALNA PALICA ZA MEŠANJE SLADKORNE RAZTOPINE V TOČILU

CVETNI PRAH - IZKOPANEC

LOGAR TRADE D.O.O.

POSLOVNA CONA A 41

SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si

www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 01.07.2018 do 31.08.2018 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

Pri gotovinskem nakupu čebelarke opreme nad 100,00 € priznamo čebelarjem z veljavno čebelarsko izkaznico 4 % popusta.

Doživite POREKLO

**SLOVENSKI
MED**

z zaščiteno
geografsko označbo

**KOČEVSKI
GOZDNI MED**

z zaščiteno
označbo porekla

**KRAŠKI
MED**

z zaščiteno
označbo porekla

Vsebina tega promocijskega oglasa predstavlja le stališča avtorja in je v njegovi izključni odgovornosti.
Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za uporabo informacij, ki jih vsebuje to gradivo.